

Markku Vilppola

TURVALLISUUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN JYRKÄ ROCKFESTIVAALILLE

**TURVALLISUUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN JYRKKÄ
ROCKFESTIVAALILLE**

Markku Vilppola
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Tekijä: Markku Vilppola

Opinnäytetyön nimi: Turvallisuussuunnitelma Jyrkkä rockfestivaaliin

Työn ohjaaja: Lea Isopoussu-Koponen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2012

Sivumäärä: 40 + 1 liite

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena sekä kehittämistehtävänä on tutkia yleisötilaisuuden järjestämistä ohjaavaa lainsäädäntöä ja laatia Jyrkkä rockfestivaalia varten ajantasainen ja lainsäädännön huomioon ottava turvallisuussuunnitelma. Jyrkkä rockfestivaalilla ei ole ennestään yleisötilaisuutta koskevaa turvallisuussuunnitelmaa, joten opinnäytetyöraportin pohjalta laadittu turvallisuussuunnitelma vastaa toimeksiantajan tarpeisiin. Turvallisuussuunnitelma laaditaan yleisötilaisuuteen viranomaisten tiedonsaannin turvaamiseksi, yleisötilaisuudessa toimivan henkilöstön kouluttamisen tueksi sekä yleisötilaisuuden turvallisuuden johtamisen työkaluksi.

Opinnäytetyö on lainopillinen, joten ensisijaisena lähteenä on toiminut lainsäädäntö. Keskeistä terminologiaa ovat opinnäytetyöraportissa käytetyt käsitteet yleisötilaisuus, pelastussuunnitelma ja turvallisuussuunnitelma. Yleisötilaisuudella tarkoitetaan kokoontumislaisa (23.12.1999/1257) yleisölle avointa huvitilaisuutta. Pelastussuunnitelma on pelastuslain (13.6.2003/468) tarkoittama suunnitelma, jossa selvitetään pelastusviranomaiselle miten yleisötilaisuudessa ehkäistään vaaratilanteiden syntymistä. Lisäksi pelastussuunnitelmassa selvitetään, miten omaisuuden ja ympäristön suojelemiseen on yleisötilaisuudessa varauduttu. Turvallisuussuunnitelma on yleisötilaisuuden järjestäjän tekemä laaja kokonaisuus, johon on sisällytetty kaikki yleisötilaisuuden turvallisuuteen liittyvät asiat.

Opinnäytetyöraportin teoriaosuus vastaa kysymyksiin millainen on sisällöltään lainsäädännön mukainen yleisötilaisuutta koskeva turvallisuussuunnitelma ja mitä velvollisuuksia lainsäädännöllä on yleisötilaisuuden järjestäjälle asetettu. Yleisötilaisuuden järjestämistä ohjaavaa lainsäädäntöä ja sitä tarkentavia alemman asteisia säädöksiä sekä viranomaisohjeistusta käsitellään opinnäytetyöraportin toisessa pääluvussa. Kolmas pääluku käsittelee yleisötilaisuuden riskienhallintaa. Siinä esitellään myös puolistrukturoidun haastattelun tulokset. Haastattelu toteutettiin ryhmähaastatteluna ja sen avulla pyrittiin tunnistamaan myös Jyrkkä rockfestivaalissa esiintyviä riskejä. Opinnäytetyöraportin neljännessä pääluvussa esitellään opinnäytetyön päätulokset ja kuvaillaan Jyrkkä rockfestivaaliin laadittua turvallisuussuunnitelmaa. Lisäksi pääluvussa esitetään lainsäädännön pohjalta yleisötilaisuuden järjestäjän keskeiset velvollisuudet.

Opinnäytetyön osalta luonteva jatkokehitysidea olisi erilaisten johtamisteorioiden soveltaminen yleisötilaisuudessa tehtävään turvallisuustyöhön siten, että johtamisjärjestelmien käyttöönotossa huomioitaisiin tavoitellun hyödyn lisäksi myös lainsäädännön asettamia yleisötilaisuuden turvallisuustoimintaan liittyviä velvoitteita.

Author: Markku Vilppola

Title of thesis: Security plan for Jyrkkä rock festival

Supervisor: Lea Isopoussu-Koponen

Term and year when thesis was submitted: Spring 2012 Number of pages: 40 p. + 1 app.

Abstract

The purpose of this Bachelor's thesis was to study Finnish legislation which regulates arranging public events and to compose an up-to-date security plan which takes the current legislation into consideration. This thesis was commissioned by an entrepreneur who arranges Jyrkkä rock festival. Jyrkkä rock festival does not have a security plan so the need for one was obvious. The security plan will provide government officials with the necessary information regarding the event and it will support the staff's training. The security plan will also support management in its work.

The theory section of this thesis attempted to answer following questions: 1) What does the legislation stipulate as the content of a security plan made for public events, 2.) What obligations does the arranger of a public event have according Finnish legislation. This thesis was executed by applying legal dogmatics. Therefore important sources of information included consolidated legislation and various instructions issued by the government officials. The most important sources of information consisted of Assembly Act and Rescue Act.

In the second chapter of this thesis the legislation and the instructions regulating the arrangement of a public event were addressed. The third chapter dealt with risk management and there was also an interview introduced in which different kinds of risks were discovered. In the fourth chapter the main conclusions of this thesis were presented. This chapter also described the security plan which was composed for Jyrkkä rock festival. The obligations which were derived from the legislation were also presented in the fourth chapter.

Keywords: Security plan, public event, arranging public event

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 YLEISÖTILAISUUDEN JÄRJESTÄMINEN	9
2.1 Ilmoitus yleisötilaisuudesta	10
2.2 Yleisötilaisuuden turvallisuus	11
2.2.1 Järjestyksenvalvonta	12
2.2.2 Palo- ja pelastustoiminta	14
2.2.3 Ympäristönsuojelu yleisötilaisuuksissa	15
2.3 Työnantajan velvoitteet työturvallisuudesta huolehtimiseksi ja työterveyshuolto	17
2.3.1 Työsuojelutoiminta	18
2.3.2 Työssä esiintyvien vaarojen arviointi	18
2.3.3 Työtä ja työolosuhteita koskevat tarkemmat säädökset	20
3 TURVALLISUUS JYRKÄ ROCKFESTIVAALISSA	23
3.1 Jyrkkä rockfestivaalissa esiintyvien riskien tunnistaminen	23
3.2 Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuusorganisaatio	25
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	27
4.1 Turvallisuussuunnitelman sisältö	27
4.1.1 Yleiskuvaus ja organisaatio	28
4.1.2 Alueen kuvaus ja kartat	29
4.1.3 Pelastus- ja ensiapuvalmius	29
4.1.4 Työsuojelutoiminta Jyrkkä rockfestivaalissa	30
4.1.5 Jyrkkä rockfestivaali työympäristönä	32
4.1.6 Toiminta onnettomuustilanteessa tai sen uhatessa	32
4.1.7 Turvallisuusohjeet ja lukukuittaukset	33
4.2 Yleisötilaisuuden järjestäjän keskeisiä velvollisuuksia	34
5 POHDINTA	36
LÄHTEET	38

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöraportissa tutkitaan suuren yleisötilaisuuden järjestämistä ohjaavaa lainsäädäntöä sekä yleisötilaisuudessa esiintyviä riskejä. Opinnäytetyöraportin pohjalta laaditaan Jyrkkä rockfestivaalille ajantasainen turvallisuussuunnitelma sekä määritellään yleisötilaisuuden järjestäjälle lainsäädännöllä asetetut velvollisuudet. Työ toteutetaan toimeksiantona Thunderevents Oy:lle, joka on yksi Jyrkkä rockfestivaalin järjestäjistä. Turvallisuussuunnitelmaa ei sisällytetä opinnäytetyöraporttiin sen sisältämien salassa pidettävien tietojen vuoksi. Yleisötilaisuuden järjestäjällä ei ole yleisötilaisuuteen laadittua turvallisuussuunnitelmaa, joten tarve sellaiselle on ilmeinen.

Ensimmäinen Jyrkkä rockfestivaali järjestettiin 2.-3.7.2010 perinteisellä Jyrkkäkosken huvikeskuksen alueella. Alueen juuret nuorison kokoontumispaikkana ulottuvat vuoteen 1948, jolloin alueelle pystytettiin ensimmäinen rakennus. Varsinaisen huvikeskuksen rakentaminen aloitettiin vuonna 1984. Rakennustöiden päätyttyä Jyrkkäkoskella on järjestetty useita musiikkifestivaaleja, joissa on nähty useita kotimaisia sekä ulkomaisia artisteja ja yhtyeitä. Huvikeskuksen alueella järjestetty Jyrkkäkosken juhannus -niminen musiikkifestivaali oli pitkään Pohjois-Suomen suosituin festivaali. Huvikeskuksen toiminta kuitenkin hiipui vuoteen 2000 mennessä eikä huvikeskuksessa ollut juuri enää aktiivista toimintaa. Jyrkkä rockfestivaali on kasvuun tähtäävä rockfestivaali, jonka tavoitteena on musiikkifestivaalitoiminnan vakinaistaminen perinteikkäälle huvikeskusalueelle. Tapahtuma järjestetään yhteistyössä eri yhdistysten kanssa, joista keskeisin yhteistyökumppani on huvikeskusta ja sen alueita hallinnoiva Pudasjärven Urheilijat ry. (ThunderEvents Oy 2011, esitemateriaali.)

Keskeistä terminologiaa ovat käsitteet yleisötilaisuus, turvallisuussuunnitelma sekä pelastussuunnitelma. Kokoontumislaisissa yleisötilaisuudella tarkoitetaan sellaista yleisölle avointa huvitilaisuutta, jota ei voida pitää yleisenä kokouksena tai kokoontumislaisissa tarkoitettuna yksityisenä tilaisuutena. Yleisellä kokouksella tarkoitetaan puolestaan tilaisuuksia, johon muutkin kuin nimenomaisesti kutsutut voivat osallistua. Tällaisia kokoontumisvapauden käyttämiseksi järjestettyjä tilaisuuksia tavallisesti ovat mielenosoitukset. (Kokoontumislaki 22.4.1999/530 2 §.) Pelastussuunnitelma on yleisötilaisuuden järjestäjän tekemä ja pelastusviranomaisen hyväksymä suunnitelma, jossa selvitetään, miten yleisötilaisuudessa ehkäistään vaaratilanteiden syntymistä ja miten omaisuuden sekä ympäristön suojelemiseen on yleisötilaisuudessa varauduttu.

Pelastussuunnitelmassa selvitetään myös, miten yleisötilaisuudessa on omatoimisesti varauduttu pelastustoimenpiteisiin. Turvallisuussuunnitelma on yleisötilaisuuden järjestäjän tekemä laaja kokonaisuus, johon on sisällytetty kaikki yleisötilaisuuden turvallisuuteen liittyvät asiat. Näitä yleisötilaisuuden turvallisuuteen liittyviä asioita ovat muun muassa rikosten torjunta, järjestyksenvalvonta sekä yleisötilaisuuden aiheuttamat muut toiminnan riskitekijät. Pelastussuunnitelma liitetään tavallisesti osaksi yleisötilaisuutta koskevaa turvallisuussuunnitelmaa ja kokonaisuus esitetään lupaviranomaiselle eli poliisille. (Vuoripuro 2010, 12.)

Opinnäytetyöraportissa etsitään vastausta tutkimusongelmaan, joka muodostuu kahdesta kysymyksestä. Millainen on sisällöltään lainsäädännön mukainen yleisötilaisuutta koskeva turvallisuussuunnitelma ja mitä velvollisuuksia lainsäädännöllä on yleisötilaisuuden järjestäjälle asetettu. Ensisijaisena lähteenä käytetään lainsäädäntöä, joista keskeisimpiä ovat kokoontumislaki (23.12.1999/1257), pelastuslaki (13.6.2003/468), ympäristönsuojelulaki (4.2.2000/86) sekä työturvallisuuslaki (23.8.2002/738) ja niitä täydentävät alemmanasteiset säädökset. Lainsäädännön lisäksi lähteenä opinnäytetyöraportissa on käytetty viranomaisohjeistuksia. Merkittävimpänä viranomaisohjeena toimii Suurten yleisötilaisuuksien turvallisuusopas, jonka on laatinut Jari Vuoripuro Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle.

Opinnäytetyöraportin toisessa pääluvussa käsitellään yleisötilaisuuden järjestämistä ohjaavaa lainsäädäntöä sekä viranomaisten laatimaa ohjeistusta. Kolmas pääluku käsittelee yleisötilaisuuden riskienhallintaa. Siinä esitellään myös tiedonhankkimiseksi suoritettu puolistrukturoitu haastattelu, jolla haettiin tietoa turvallisuusorganisaation rakenteesta, toiminnasta ja käytössä olevista resursseista. Haastattelulla tunnistettiin myös yleisötilaisuudessa esiintyviä riskejä. Neljännessä pääluvussa esitellään opinnäytetyöraportin päätulokset. Tutkimusmenetelminä työssä käytetään lainoppia ja kvalitatiivista tutkimusta. Lainoppi vastaa kysymykseen, miten oikeusjärjestyksen sääntöjä käytännössä sovelletaan. (Husa, Mutanen & Pohjolainen 2008, 20.) Kvalitatiivisella tutkimuksella puolestaan tutkitaan erilaisia ilmiöitä ja haetaan vastauksia erilaisiin ongelmiin (Tuomi & Sarajärvi, 76-77).

Festivaalialueen haltija sekä yleisötilaisuuden järjestäjä ovat sopineet erikseen vastuualueiden jakaantumisesta yleisötilaisuudessa. Kyseinen sopimus rajaa opinnäytetyöraporttini viitekehyksen sekä määrää käytettävän näkökulman. Tässä työssä ei tarvitse käsitellä anniskelutoimintaan,

pyro-tehosteiden käyttöön tai ruuan ulkomyyntiin liittyvää lainsäädäntöä. Jyrkkä rockfestivaalissa ei käytetä sellaisia rakennelmia, joiden rakentaminen vaatisi rakennusviranomaisen myöntämää rakennuslupaa. Jyrkkä rockfestivaalissa ei myöskään tehdä koneellisia nostotöitä tai töitä, joiden tekemiseen vaadittaisiin sähköturvallisuuslaissa tarkoitettua pätevyyttä. Yleisötilaisuuden järjestäjän ja alueen haltijan välisen sopimuksen mukaisesti yleisötilaisuuden järjestäjän on huolehdittava useimmista Jyrkkä rockfestivaalin järjestämiseen liittyvistä lupa-asioista sekä yleisötilaisuuden järjestämiseksi vaadituista selvityksistä. Näin määräytyy myös opinnäytetyöraportissa käytettävä näkökulma, jonka mukaisesti työ keskittyy lainsäädännön asettamien yleisötilaisuuden turvallisuuteen liittyvien velvollisuuksien määrittelyyn yleisötilaisuuden järjestäjän näkökulmasta.

2 YLEISÖTILAISUUDEN JÄRJESTÄMINEN

Kokoontumisvapaus on Suomen perustuslaissa 11.6.1999/731 säädetty yksilön vapaus. Suomen perustuslain 13.1 §:n mukaan jokaisella on oikeus lupaa hankkimatta järjestää kokouksia ja mielenosoituksia sekä osallistua niihin. Perustuslain 13.3 §:n mukaan tarkempia säännöksiä kokoontumisvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Kokoontumislaki on säädetty perustuslaissa tarkoitetun kokoontumisvapauden turvaamiseksi sekä yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien ohjaamiseksi (Kokoontumislaki 1 §). Kokoontumislalla säännellään kokoontumisvapauden käyttämistä kun on kyse yleisistä kokouksista. Kokoontumisvapauden piiriin kuuluvia yksityisiä kokouksia säännellään muussa lainsäädännössä esimerkiksi yhteisölainsäädännössä. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 1§.) Perustuslaissa turvattu kokoontumisvapauden yhteys kokoontumislalla säänneltyyn yleisötilaisuuden järjestämiseen on löyhempi, kuin yleisten kokousten järjestämisellä. Yleisötilaisuuden järjestämisen ei katsota kuuluvan kokoontumisvapauden ydinalueeseen. Yleisötilaisuuden järjestämistä säännellään kokoontumislain lisäksi usealla muulla lailla. Sääntelyn tarkoituksena ei kuitenkaan ole yleisötilaisuuksien tarpeeton rajoittaminen vaan tarpeellisten järjestysluonteisten säännöksiä antaminen. Näitä säännöksiä voidaan pitää järjestyksen ja turvallisuuden säilymisen sekä osanottajien tai sivullisten oikeuksien ja ympäristön kannalta välttämättöminä. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 1§.)

Turvallisen yleisötapahtuman aikaansaamiseksi, yleisötilaisuuden järjestäjältä vaaditaan yhteistyötä usean yleisötilaisuuden järjestämistä valvovan viranomaisen kanssa. Näitä viranomaisia ovat muun muassa kunnan rakennusvalvontaviranomainen, kunnan terveysviranomainen, aluehallintoviranomainen sekä poliisiviranomainen. Yleisötilaisuutta koskevien lupa-asioiden sujuminen vaatii ennakointia ja yhteistyötä järjestäjien ja viranomaisten välillä. Yleisötilaisuuden suunnittelun alkuvaiheessa on järjestäjän hyvä ottaa ensimmäinen kontakti lupaviranomaiseen vähintään puoli vuotta ennen suunniteltua tapahtumaa. Näin järjestäjä ehtii hyvin valmistella yleisötilaisuuteen vaadittavat selvitykset, joista voidaan myös muodostaa tapahtumalle turvallisuussuunnitelma. Tällöin aikaa jää myös mahdollisesta turvallisuusyhteistyöstä sopimiseen viranomaisten kanssa. Lupaviranomaisen eli poliisin kanssa yleisötilaisuuden järjestäjä määrittelee muun muassa järjestyksenpitoon sekä liikenteen sujuvuuteen liittyviä vaatimuksia. Pelastusviranomainen valvoo yleisötilaisuuteen tehtävän pelastussuunnitelman noudattamista ja määrittelee muun muassa tilaisuuden ajaksi vaadittavan

pelastusvalmiuden tason. Lupa-asioiden hoidossa on huomioitava myös rakentamiseen, elintarviketurvallisuuteen, ympäristönsuojeluun sekä tuoteturvallisuuteen liittyviä seikkoja. (Vuoripuro 2010, 5-7, 16-17.)

2.1 Ilmoitus yleisötilaisuudesta.

Kokoontumislaissa yleisölle avoimet tilaisuudet jaetaan yleisiin kokouksiin sekä yleisötilaisuuksiin. Yleisötilaisuudella tarkoitetaan yleisölle avoimia huvitilaisuuksia, joita ei pidetä yleisenä kokouksena tai yksityisenä tilaisuutena. (Kokoontumislaki 2 §.) Hallituksen esityksen mukaan, tällaisia kokoontumislain tarkoittamia yleisötilaisuuksia ovat yleisölle avoimet huvitilaisuudet kuten konsertit (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 2.2§). Edelleen yleisötilaisuudet jaetaan kahteen ryhmään vapaasti järjestettäviin sekä ilmoituksenvaraisiin. Vapaasti järjestettävästä yleisötilaisuudesta ei tarvitse tehdä ilmoitusta poliisille. Tällaisia tilaisuuksia ovat kokoontumislain 14.2 §:ssä tarkoitetut vähäisinä pidettävät yleisötilaisuudet, joita Vuoripuron mukaan ovat mm. häät, merkkipäivät ja pienet kyläjuhlat (Vuoripuro 2010, 12).

Mikäli yleisötilaisuudesta on jätettävä kirjallinen ilmoitus tapahtumapaikan poliisille, on se tehtävä vähintään viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Poliisi voi hyväksyä myös myöhässä tehdyn ilmoituksen, mikäli se ei aiheuta haittaa yleiselle järjestykselle, eikä se vaikeuta poliisille kuuluvien tehtävien täyttämistä. Yleisötilaisuuksien ilmoituksen sisällöstä on voimassa mitä kokoontumislain 8 §:ssä säädetään yleistä kokousta koskevasta ilmoituksesta. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ainakin tilaisuuden järjestäjä, tarkoitus, pitopaikka, alkamisaika sekä arvioitu päättymisaika, asetetut järjestyksenvalvojat ja tilaisuudessa käytettävät rakennelmat ja muut erityisvälineet. (Kokoontumislaki 7, 8, 14 §.) Edellä mainitut tiedot ovat vähimmäistietoja, jotka yleisötilaisuuden järjestäjän tulisi aina ilmoituksessa antaa. Tiedot ovat välttämättömiä viranomaisvalvonnan kannalta ja näiden tietojen perusteella poliisi arvioi tilaisuuden edellyttämien järjestelyjen tarpeen. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 8.1§.) Yleisötilaisuutta koskevan ilmoituksen yhteydessä poliisi voi vaatia selvityksiä myös muista yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyvistä seikoista (Kokoontumislaki 14.3 §). Näitä selvityksiä ovat muun muassa järjestämipaikan haltijan suostumus paikan käyttöön sekä muun lainsäädännön edellyttämää yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyviä ilmoituksia, lupia tai toimenpiteitä (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 14 §).

Poliisi voi kokoontumislaissa tyhjentävästi säädetyillä neljällä perusteella kieltää tilaisuuden järjestämisen kokonaan, jos muut toimenpiteet eivät ole riittäviä. Ensimmäisen kieltoperusteen nojalla yleisötilaisuuden järjestäminen voidaan kieltää, jos yleisötilaisuuden järjestäminen on lainvastaista tai sen järjestämisessä rikotaan olennaisesti kokoontumislakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä. Yleisötilaisuuden järjestäminen voidaan kieltää myös, mikäli on ilmeistä, ettei tilaisuudessa voida ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta. Yleisötilaisuus voidaan kieltää, jos yleisötilaisuuden järjestäminen aiheuttaa ilmeisesti vaaraa terveydelle tai vahinkoa omaisuudelle. Neljäs kieltoperuste on se, että tilaisuuden järjestäminen aiheuttaa ilmeistä sekä huomattavaa haittaa sivullisille tai ympäristölle. (Kokoontumislaki 15§.) Ensisijaisesti poliisin on kuitenkin ohjattava yleisötilaisuuksien järjestämistä antamalla yleisötilaisuuden järjestäjälle ohjeita ja määräyksiä, jotka ovat tarpeen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai sivullisten oikeuksien sekä liikenteen sujuvuuden turvaamiseksi. Lisäksi poliisin on ohjattava järjestäjää terveyden, omaisuuden tai ympäristön vahingoittumisen estämiseksi sekä ympäristöön kohdistuvan haitan rajoittamiseksi. Mikäli edellä mainitut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja on ilmeistä, että yleisötilaisuuden järjestäminen on lainvastaista tai sen järjestämisessä rikotaan olennaisesti kokoontumislakia, voidaan yleisötilaisuuden järjestäminen kieltää ennakolta. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 15.1 §.)

Yleisötilaisuuden järjestäjällä on aina oikeus peruuttaa, keskeyttää tai päättää yleisötilaisuus. Velvollisuus yleisötilaisuuden perumiseen, keskeyttämiseen tai sen määräämiseen päättyväksi on ainoastaan edellisessä kappaleessa mainituilla perusteilla, joilla poliisi voi kieltää yleisötilaisuuden järjestämisen jo ennakolta. Nämä perusteet olivat lueteltuina kokoontumislain 15 pykälässä. Poliisilla ja järjestyksenvalvojalla on oikeus samoilla edellä mainituilla perusteilla estää tai keskeyttää yleisötilaisuus tai määrätä se päättymään, mikäli muut toimenpiteet eivät ole riittäviä. Yleisötilaisuuksissa saattaa olla tarpeen myös keskeyttää yksittäinen ohjelmanumero tai tapahtuma. Tämän vuoksi kyseiset oikeudet ja velvollisuudet pätevät myös yleisötilaisuuksissa esitettyihin ohjelmanumeroihin ja muihin tilaisuuteen kuuluviin tapahtumiin. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 22 §.)

2.2 Yleisötilaisuuden turvallisuus

Kokoontumislaki sääntelee yleisölle avoimien tilaisuuksien järjestämistä ja turvaa perustuslaissa säädetyt kokoontumisvapauden käyttämistä. Kokoontumislaki pitää sisällään myös järjestysluonteisia säädöksiä, joilla ei pyritä tarpeettomasti rajoittamaan yleisötilaisuuksien

järjestämistä. Näitä annettuja säännöksiä voidaan pitää järjestyksen ja turvallisuuden säilymisen kannalta välttämättöminä, kun otetaan huomioon osanottajien sekä sivullisten oikeudet tai ympäristö. Kokoontumislaisissa määritellään myös yleiset turvallisuusperiaatteet, joita yleisötilaisuuden järjestäjän tulee noudattaa. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 1.1, 1.3, 2.2 §.)

Laisissa kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta määritellään palveluntarjoajan velvoitetta kuluttajapalvelusten vaikutuspiiriin kuuluvien henkilöiden turvallisuudesta ja terveydestä huolehtimiseksi. Kun on kyse kuluttajapalveluksesta, lakia kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta sovelletaan kuluttajapalveluksiin siltä osin kuin niiden aiheuttamien terveys- ja omaisuusvaarojen ehkäisemisestä ei muussa lainsäädännössä ole säännöksiä, joissa edellytetään vähintään samaa turvallisuustasoa. Kyseisen lain mukaan kuluttajapalveluksesta ei saa aiheutua vaaraa kuluttajan, kuluttajaan rinnastettavan henkilön tai palveluksen vaikutuspiiriin kuuluvan muun henkilön terveydelle tai omaisuudelle. Elinkeinoharjoittajan on myös huolehdittava siitä että asiakkaalla on riittävät ja oikeat tiedot kuluttajapalveluun liittyvistä riskeistä. (Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 30.1.2004/75, 2, 3 §.) Myös sellaisen henkilön turvallisuus tulee ottaa huomioon, joka osallistumatta ohjelmapalvelukseen oleilee sen välittömässä läheisyydessä siten, että palveluksesta voi aiheutua hänelle vaaraa (HE 127/2003 vp, yksityiskohtaiset perustelut 3 §). Kokoontumislain sekä lain kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta lisäksi pelastuslaissa, ympäristönsuojelulaissa sekä useissa valtioneuvoston antamissa asetuksissa, määritellään elinkeinotoiminnan harjoittajan velvollisuutta yleisötapahtumaa vaarantavien vaaratilanteiden ehkäisemiseksi sekä varautumiseksi niihin.

2.2.1 Järjestyksenvalvonta

Kokoontumislain mukaan yleisötilaisuus on järjestettävä rauhanomaisesti siten, ettei se vaaranna osanottajia eikä aiheuta vaaraa sivullisille tai loukkaa heidän oikeuksiaan. Yleisötilaisuuden järjestäjän on myös huolehdittava järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä sekä lain noudattamisesta tilaisuudessa. (Kokoontumislaki 22.4.1999/530 3.1 §, 17 §.) Järjestäjän tulisi ryhtyä ennakolta sellaisiin toimenpiteisiin, joita voidaan pitää sekä järjestyksen, että myös turvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättöminä. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa järjestyksenvalvojen asettaminen tilaisuuteen sekä paloturvallisuutta ja pelastustoimintaa koskevat toimenpiteet. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 17.2 §.)

Yleisötilaisuuteen ja sen välittömään läheisyyteen voidaan asettaa kokoontumislain nojalla järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999) tarkoitettuja järjestyksenvalvoja. Järjestyksenvalvoja pitää yllä järjestystä ja turvallisuutta yleisötilaisuudessa tai sillä alueella johon hänet on kokoontumislain nojalla asetettu. Järjestyksenvalvojan on myös estettävä rikoksia ja onnettomuuksia toimialueellaan. (Laki järjestyksenvalvojista 22.4.1999/533 2 §.) Järjestyksenvalvojan tulee toimia tehtävässään laissa ja asetuksessa annettujen säännösten mukaisesti. Näin ollen järjestyksenvalvojan tulee noudattaa poliisin, pelastus- sekä muiden viranomaisten etukäteen tai tilaisuuden aikana antamia käskyjä ja määräyksiä. Järjestyksenvalvojan on erityisesti valvottava, ettei toimialueella vaaranneta kenenkään turvallisuutta eikä tilaisuudesta aiheudu vaaraa tai kohtuutonta häiriötä sivullisille, liikenteelle tai kotirauhalle. Järjestyksenvalvojan on myös valvottava tilaisuudessa, ettei toisen omaisuutta vahingoiteta eikä ympäristölle aiheuteta muuta vahinkoa kuin mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Mikäli järjestyksenvalvoja huomaa turvallisuuden vaarantumisen, kohtuuttoman häiriön aiheutumisen tai ympäristön tai omaisuuden turmeltumisen, on hänen viipymättä ilmoitettava asiasta järjestäjille sekä ryhdyttävä vaaran, vahingon tai häiriön poistamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Mikäli nämä toimenpiteet eivät ole riittäviä, on järjestyksenvalvojan ilmoitettava kyseisistä seikoista poliisille ja tarvittaessa pelastusviranomaiselle. (Laki järjestyksenvalvojista 2 §, 4 §, 5 §.)

Kokoontumislain mukaan järjestyksenvalvoja voidaan asettaa myös yksittäisen yleisötilaisuuden vaatimalle paikoitusalueelle, niille johtaville sisääntuloväylille sekä muille vastaaville tilaisuuden järjestämiseen liittyville alueille. Järjestyksenvalvojen toimialuetta ei kuitenkaan tule asettaa laajemmaksi järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, kuin mitä edellä toimialueesta mainittiin. Mikäli yleisötilaisuus vaatii erityisiä liikennejärjestelyjä kuten liikenteen ohjausta, on järjestäjän esitettävä poliisille erillinen liikenteenohjaussuunnitelma yleisötilaisuuden järjestämistä koskevan ilmoituksen yhteydessä. (Kokoontumislaki, 18 §.) Poliisi voi oikeuttaa henkilön ohjaamaan tilapäisesti liikennettä yleisötilaisuuksissa. Liikenteen ohjauksella varmistetaan liikenteen turvallisuus ja sujuvuus. Liikenteen ohjausta suorittavat yleisötilaisuuksissa usein yleisötilaisuuteen asetetut järjestyksenvalvojat. Liikenteenohjauksesta on laadittava erityinen suunnitelma ja se on liitettävä yleisötilaisuutta koskevaan ilmoitukseen liitteeksi, kuten edellä mainittiin. Liikenteenohjaajaksi voidaan asettaa täysi-ikäinen henkilö, joka on antanut

suostumuksensa tehtävän suorittamiseksi. Henkilöllä on oltava selvästi erottuva vaatetus yllään, joka vastaa standardin SFS-EN 471 vaatimuksia. (Tieliikennelaki 3.4.1981/267 49 §.)

Yleisötilaisuudessa tai sen välittömässä läheisyydessä ei saa pitää hallussa sellaisia esineitä tai aineita, joita on perusteltua aihetta epäillä voitavan käyttää henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen tekemiseen. (Kokoontumislaki 23.1 §). Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yleisötilaisuuden järjestäjä voi asettaa järjestyksenvalvojan tarkastamaan tilaisuuden osanottajat ja niiden mukana olevat tavarat. Tarkastaminen on sallittua jos se on tarpeen ottaen huomioon tilaisuuden luonne tai jos on perusteltua aihetta epäillä, että tilaisuuteen osallistuvilla on hallussaan kiellettyjä esineitä tai aineita. (Kokoontumislaki 23.4 §.) Edellisellä viittauksella tilaisuuden luonteeseen tarkoitetaan lähinnä suuria joukkotilaisuuksia kuten konsertteja, joissa on erityisen huolella varmistuttava järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä (HE 145/1998 vp, 23.8 §).

2.2.2 Palo- ja pelastustoiminta

Liiketoiminnanharjoittaja on toiminnassaan velvollinen omatoimisesti ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä. Sen lisäksi liiketoiminnanharjoittaja on velvollinen varautumaan sellaisiin pelastustoimenpiteisiin henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojelemiseksi, joihin hän omatoimisesti kykenee. (Pelastuslaki 13.6.2003/468, 8 §.) Kohteeseen voidaan alueen pelastusviranomaisen toimesta määrätä hankittavaksi sammutuskalustoa ja muita pelastustyötä helpottavia laitteita, mikäli toiminta tai olosuhteet aiheuttavat palo- tai henkilöturvallisuudelle tavanomaista suuremman vaaran. Tämän lisäksi alueen pelastusviranomainen voi edellyttää muitakin välttämättömiä toimenpiteitä onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä ihmisten ja omaisuuden turvaamiseksi onnettomuuden varalta. (Pelastuslaki 30 §.)

Valtioneuvoston asetuksessa pelastustoiminnasta säädetään pelastussuunnitelman laatimisesta sekä sen sisällöstä. Liiketoiminnanharjoittajan järjestämään tapahtumaan on laadittava pelastuslain 9 §:n tarkoittama suunnitelma, jos henkilö- ja paloturvallisuudelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen arvioidaan olevan vakavat, tapahtumaan osallistuvien henkilöiden suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 4.9.2003/787 9.1 § 9 k.) Vuoripuro toteaa erilaisten rockfestivaalien olevan tällaisia pelastussuunnitelman vaativia yleisötilaisuuksia. Hänen mukaan pelastussuunnitelmasta ei ole olemassa yhtä oikeaksi todettua muotoa vaan sen sisältöä

koskevista säädöksissäkin mainitaan ainoastaan asiat joihin kiinnittää huomiota. (Vuoripuro 2010, 21-22.)

Pelastustoimesta annetun asetuksen mukaan pelastussuunnitelmassa on selvitettävä yleisötapahtumassa ennakoitavat vaaratilanteet ja niiden vaikutukset sekä toimenpiteet, joilla ennakoituvat vaaratilanteet pyritään ehkäisemään. Pelastussuunnitelmaan liitetään myös selvitys paikalla olevan yleisön poistumis- ja suojautumismahdollisuuksista sekä sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyistä onnettomuuden sattuessa. Lisäksi pelastussuunnitelmaan liitetään selvitys yleisötilaisuuden turvallisuushenkilöstöstä ja sen kouluttamisesta sekä muun henkilöstön perehdyttämisestä suunnitelmaan. Pelastussuunnitelmassa on oltava myös selvitys alkusammutus-, pelastus-, ja raivauskalustosta, henkilösuojaimista ja ensiaputarvikkeista niiltä osin kuin ennakoitujen vaaratilanteiden perusteella on tarpeen. Lopuksi pelastussuunnitelmassa on vielä selvitettävä ohjeistus ennakoitujen vaaratilanteiden varalle ja se miten suunnitelmaan sisällytetyt tiedot saatetaan asianomaisten tietoon. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 10 §.)

2.2.3 Ympäristönsuojelu yleisötilaisuuksissa

Kokoontumislain (23.12.1999/530) 3 §:n mukaan yleisötilaisuudesta ei saa aiheutua huomattavaa haittaa myöskään ympäristölle. Ympäristönsuojelulaki (4.2.2000/86), jätelaki (3.12.1993/1072) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus (731/2007) määrittelevät yleisötapahtuman järjestäjän velvollisuuksia ympäristölle aiheutuvien haittojen minimoinnin suhteen. Ympäristönsuojelulaissa määritellään yleiset periaatteet sekä velvollisuudet, joita toiminnanharjoittajan tulee toiminnassaan noudattaa ympäristön suojelemiseksi. Jätelain tavoitteena on tukea kestävästä kehityksestä sekä ehkäistä ja torjua jätteistä aiheutuvaa vaaraa terveydelle ja ympäristölle. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella elintarvikkeiden myynnistä ulkotilassa sekä suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta annetaan tarkempia säännöksiä yleisötapahtuman jätehuollon toteutuksesta.

Ympäristönsuojelulakia sovelletaan toimintaan, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista sekä toimintaan, josta syntyy jätettä. Toiminnanharjoittajalla ympäristönsuojelulaissa tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta. Tällaiseksi toiminnaksi luetaan myös alueen käyttö siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Ympäristön pilaamisen

määritelmä pitää sisällään muun muassa sellaisen ihmisen toiminnasta johtuvan melun, aineen tai valon päästämistä luontoon, jonka seurauksena aiheutuu, joko yksin tai muiden päästöjen kanssa, terveyshaittaa tai haittaa luonnolle tai sen toiminnoille. (Ympäristönsuojelulaki 2.1 §, 3 §, 3.1 §, 3.5 §.)

Ympäristönsuojelulaissa säädetyt yleiset periaatteet ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa ovat muun muassa ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaate, varovaisuus- ja huolellisuusperiaate sekä aiheuttamisperiaate. Ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaatteen mukaan haitalliset ympäristövaikutukset ehkäistään ennakolta. Jos haitallisia vaikutuksia ei voida kokonaan ehkäistä, pyritään ne rajoittamaan mahdollisimman vähäisiksi. Toimintaa tulee myös harjoittaa sen laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa tulee ottaa huomioon toiminnan aiheuttaman vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnanharjoittaja vastaa vaikutuksien ennaltaehkäisystä sekä ympäristöhaittojen poistamisesta tai rajoittamisesta mahdollisimman vähäisiksi. (Ympäristönsuojelulaki 4.1 § 1-2 k, 4.2 §.)

Ympäristönsuojelulaki velvoittaa toiminnanharjoittajan myös noudattamaan jätelain 4 ja 6 pykälissä säädettyjä yleisiä velvollisuuksia (Ympäristönsuojelulaki 5 §). Näiden velvollisuuksien mukaan toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Toiminnanharjoittajan on myös huolehdittava siitä, ettei jätteestä aiheudu merkittävää haittaa jätehuollon järjestämiselle, terveydelle tai ympäristölle. Toiminnanharjoittaja on vastuussa jätehuollon järjestämisestä, jätteiden keräämisestä sekä jätteen kuljetuksen järjestämisestä. Ympäristöön ei saa jättää roskaa, likaa eikä käytöstä poistettua laitetta tai muuta esinettä, joka voisi aiheuttaa haittaa terveydelle, epäsiisteyttä tai maiseman rumentumista. Roskaajan velvollisuuksiin kuuluu myös roskaantuneen alueen puhdistus. Tällaisena jätelain tarkoitettamana roskaajana pidetään myös huvitilaisuuden järjestäjää, mikäli ympäristö roskaantuu tilaisuuden seurauksena. (Jätelaki 4 §, 6 §, 7 §, 8 §, 19 §, 20 §.)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (731/2007) tarkoituksena on ehkäistä elintarvikkeiden ulkona myynnistä sekä suurten yleisötilaisuuksien jätehuollosta ja hygieenisistä olosuhteista aiheutuvia terveyshaittoja. Suurella yleisötilaisuudella tarkoitetaan tilaisuutta, johon ennakoitetaan

osallistuvan yhtä aikaa yli 500 henkilöä. Suuressa yleisötilaisuudessa on yleisölle varattava riittävä määrä käymälöitä sekä käsienpesupisteitä. Käymälöistä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen liitteessä nro 2. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 731/2007 1.1 § 2 k, 5 §, 4 §.)

2.3 Työnantajan velvoitteet työturvallisuudesta huolehtimiseksi ja työterveyshuolto

Työturvallisuuslaki (23.8.2002/738) on luonteeltaan puitelaki, jota täydentävät alemman asteiset säädökset kuten valtioneuvoston asetukset sekä päätökset (HE 59/2002 vp, Yksityiskohtaiset perustelut 8 §). Työturvallisuuslakia sovelletaan työsopimuksen perusteella tehtävän työn lisäksi soveltuvin osin myös vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoistyöllä työturvallisuuslaissa tarkoitetaan sellaista työpaikalla tehtyä työtä, joka perustuu muuhun sopimukseen kuin työsopimukseen ja on luonteeltaan samaa tai samankaltaista kuin muiden työsuhteessa olevien työntekijöiden tekemä työ. (Työturvallisuuslaki 2 §, 7§, 55 §.) Työnantajan on soveltuvin osin huolehdittava myös siitä, ettei vapaaehtoistyötä tekevän terveydelle tai turvallisuudelle aiheudu vaaraa työpaikalla. Käytännössä kysymys tällaisesta suojelutoiminnasta voisikin olla henkilönsuojaimen varaamisesta työntekijän käyttöön tai tietojen antamisesta työntekijälle työpaikan vaara- ja haittatekijöistä. Kysymykseen voisi tulla myös opastus työvälineiden turvalliseen käyttöön. (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 55 §.)

Työterveyshuoltolakia (21.12.2001/1383) sovelletaan työhön, jossa työnantaja on velvollinen noudattamaan työturvallisuuslakia. Työterveyshuoltolain tarkoituksena on muun muassa työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäiseminen sekä työn ja työympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden edistäminen. Työnantajan on työterveyshuoltolain mukaan järjestettävä työpaikan työterveyshuolto työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvaarojen ehkäisemiseksi sekä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi ja edistämiseksi. Työpaikkojen työterveyshuolto on kyseisen lain mukaan järjestettävä työntekijän, työnantajan sekä työterveyshuollon yhteistoimintana. Työterveyshuolto tulee järjestää siinä laajuudessa kuin työstä ja työpaikan olosuhteista johtuva tarve edellyttää. (Työterveyshuoltolaki 1§, 2§, 4§.) Työnantaja voi järjestää työterveyshuollon palvelut esimerkiksi hankkimalla tarvitsemansa palvelut terveyskeskukselta tai tekemällä työterveyshuoltosopimuksen yksityisen työterveyspalveluita tuottavan lääkäriaseman kanssa. Työnantajan ja työterveyshuoltopalvelujen tuottajan on tehtävä työterveyshuollon järjestämisestä kirjallinen sopimus, josta on käytävä ilmi työterveyshuollon yleiset järjestelyt sekä palvelujen sisältö ja laajuus. (Työterveyshuoltolaki 7§, 6§.)

2.3.1 Työsuojelutoiminta

Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan ryhtymään toimenpiteisiin työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi. Työnantajan huolehtimisvelvoite ja sen laajuus määräytyy työstä, sen olosuhteista sekä työympäristöstä johtuvista seikoista. Työnantajan on huomioitava työntekijöiden henkilökohtaiset edellytykset, jotka vaikuttavat työn turvalliseen ja terveelliseen tekemiseen. (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 8.2 §.) Kyseistä huolehtimisvelvollisuutta rajaavina tekijöinä otetaan huomioon epätavalliset ja ennalta arvaamattomat olosuhteet, joihin työnantaja ei voi vaikuttaa sekä poikkeukselliset tapahtumat, joiden seurauksia ei voida varotoimista huolimatta välttää (Työturvallisuuslaki 8.2 §). Olosuhteita ei voida pitää ennalta arvaamattomina sillä perusteella, ettei työnantaja ole työpaikan haitta- tai vaaratekijöitä selvittäessään huomannut tai tunnistanut kyseistä vaara- tai haittatekijää (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 8.8 §).

Työnantajan on suunniteltava, valittava, mitoitettava ja toteutettava työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tällöin on mahdollisuuksien mukaan noudatettava työturvallisuuslaissa mainittuja periaatteita. Näiden periaatteiden mukaan työssä esiintyvien vaara- ja haittatekijöiden syntyminen tulisi estää jo ennakolta. Mikäli työssä esiintyvien vaara- ja haittatekijöiden poistaminen ei ole mahdollista, tulee työnantajan korvata työmenetelmiä vähemmän haitallisilla. Yleisesti vaikuttavat työsuojelutoimenpiteet on toteutettava ennen yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä sekä tekniikan ja muiden käytettävissä olevien keinojen kehittyminen on otettava työsuojelullisissa asioissa huomioon. Työnantajan tulee myös jatkuvasti tarkkailla työympäristöä sekä työyhteisön tilaa ja työtapojen turvallisuutta. Tämän lisäksi työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työnantajan tulee myös tarkkailla toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta työn turvallisuuteen ja sen terveellisyyteen. Lisäksi työnantajan on huolehdittava siitä, että turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevat toimenpiteet otetaan huomioon kaikkien organisaation osien toiminnassa. (Työturvallisuuslaki 8.1 §, 8.3 §, 8.4 §, 8.5 §.)

2.3.2 Työssä esiintyvien vaarojen arviointi

Työsuojelutoiminnalla ylläpidetään, seurataan ja kehitetään työsuojelua työpaikoilla. Työturvallisuuslain 10 §:ssä työnantaja veloitetaan riittävän järjestelmällisesti selvittämään sekä arvioimaan työssä esiintyviä vaaroja. Tämä velvollisuus koskee kaikkia työnantajia, riippumatta

siitä toimivatko he yksityisellä tai julkisella sektorilla. Kyseistä velvollisuutta ei rajaa myöskään toimiala, jolla työnantaja toimii tai töissä olevien työntekijöiden määrä. Työpaikan vaarojen arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota työsuojelulain viidennessä luvussa tarkoitettuihin työtä ja työolosuhteita koskeviin tarkempiin säädöksiin. Työturvallisuuslain viides luku sisältää säännöksiä, jotka koskevat muun muassa työntekijöiden henkistä, fyysistä ja sosiaalista kuormittumista sekä muita työn vaaroja. (Työturvallisuuslaki 10 § 1 k.)

Työantajan tulee asettaa työntekijöiden turvallisuus ja terveys yhdeksi toimintaa ohjaavaksi tavoitteeksi. Tällöin työnantajan pitää saada aikaan työpaikoilla suunnitelmallisia sekä pitkäjänteisiä toimintatapoja, joilla varmistetaan se, että työntekijöiden turvallisuuteen sekä terveyteen liittyvät vaatimukset täytettäisiin lainsäädännön mukaisesti. (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 10.1 §.) Työ, jota työnantajan on tehtävä työssä esiintyvien vaarojen tunnistamiseksi ja niiden arvioimiseksi, tulee olla suunnitelmallista ja jatkuvaa. Käytännön toteuttaminen ja siihen liittyvät menettelytapojen valinnat määräytyvät työpaikoilla toimialan, toiminnan luonteen, työpaikan koon sekä muiden toimintaan liittyvien erityispiirteiden mukaan. Laki ei edellytä mitään tiettyä mallin mukaista menetelmää työssä esiintyvien vaarojen tunnistamiseksi tai selvittämiseksi, vaan tavoitteena on että kaikki työssä esiintyvät haittatekijät tulevat läpikäydyksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi työantajan tulee käyttää kussakin tilanteessa parhaiten soveltuvaa menetelmää (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 10.1 10.3 §).

Vaarojen selvitystyössä ja niiden haittojen arvioinnissa on otettava huomioon tapaturmat ja muut terveyteen kohdistuvat vaaratekijät. Lisäksi vaarojen selvitystyössä ja niiden haittojen arvioinnissa on otettava huomioon työssä jo esiintyneet tapaturmat, ammattitaudit sekä työperäiset sairaudet ja vaaratilanteet, työntekijän ikä, sukupuoli, ammattitaito ja muut hänen henkilökohtaiset edellytyksensä. Huomioitavia asioita ovat myös työn kuormitustekijät sekä mahdollinen lisääntymisterveydelle kohdistuva vaara. Työnantajan on pidettävä hallussaan kyseinen arviointi työssä esiintyvistä riskeistä. Arviointi on tarkastettava uudelleen aina olosuhteiden olennaisesti muuttuessa ja se on muutenkin pidettävä ajan tasalla. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738 10 §.) Arvioinnin tekemistä tai sen tulosten esittämistä kirjallisesti tai muussa määrämudossa ei ole lailla säädelty. Sen tulee kuitenkin olla todennettavissa ja useissa tapauksissa onkin jo käytäntönä, että työnantaja laatii vaarojen arviointiasiakirjan. Arviointi on mahdollista sisällyttää johonkin muuhun työpaikalla tehtävään asiakirjaan, kuten esimerkiksi työterveyshuoltolain

tarkoittamaan työpaikkaselvitykseen tai pelastuslain 9 §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan. (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 8.13 §, 8.11 §.)

2.3.3 Työtä ja työolosuhteita koskevat tarkemmat säädökset

Työntekijälle on annettava riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä. Työntekijälle on annettava myös opetusta työssä esiintyvien haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä työstä aiheutuvan turvallisuutta tai terveyttä uhkaavan haitan välttämiseksi. Työntekijän perehdyttämisessä on otettava huomioon työntekijän henkilökohtaiset ominaisuudet kuten ammatillinen osaaminen ja työkokemus. Lisäksi perehdyttämisessä on huomioitava työtehtävät, työpaikan työolosuhteet, työmenetelmät ja työssä käytettävät työvälineet. Työntekijälle on myös annettava perehdytyksen yhteydessä riittävät ohjeet työvälineiden oikeaan käyttöön sekä ohjausta häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta. Työnantaja on velvollinen hankkimaan työntekijän käyttöön myös vaatimukset täyttävät ja tarkoituksenmukaiset henkilösuojaimet, jollei tapaturman tai sairastumisen vaaraa voida välttää tai riittävästi rajoittaa muilla toimenpiteillä. Näiden suojainten hankinta ja käyttö tulisi perustua myös työturvallisuuslain 10 §:ssä tarkoitettuun työpaikan vaarojen arviointiin sekä saatavilla olevien henkilösuojainten suojausominaisuuksien arviointiin. (Työturvallisuuslaki 14 §, 15 §.)

Mikäli työhön liittyy ilmeinen väkivallan uhka, on työnantajan järjestettävä työ ja sen olosuhteet siten, että väkivaltatilanteet ja niiden uhat voitaisiin ehkäistä jo ennakolta. Työpaikalla on oltava väkivallan torjumiseen tai rajoittamiseen tarvittavat turvallisuusjärjestelyt sekä mahdollisuus avun hälyttämiseen. (Työturvallisuuslaki 27 §.) Väkivallan uhkaa esiintyy erityisesti muun muassa vartiointi- ja ravintola-alalla. Työnantajan tulee selvittää, työturvallisuuslain 10 §:ssä tarkoitettulla tavalla, liittyykö työhön kohonnut väkivallan riski. Jos tehty vaarojen arviointi osoittaa kyseissä työssä esiintyvän väkivallan riskin olevan normaalia suurempi, on työpaikalle hankittava asianmukaiset turvallisuusjärjestelyt, laitteet avun hälyttämistä varten sekä toimintaohjeet henkilöstölle väkivaltatilanteiden varalta. Ohjeissa on käsiteltävä esimerkiksi uhkaavan väkivaltatilanteen todennäköistä ilmenemismuotoa, tilanteen hallintaa sekä toimintatapoja, joilla tilanteen vaikutuksia työntekijöiden turvallisuuteen voidaan rajoittaa. Edellä mainittuihin turvallisuusjärjestelyihin voi kuulua muun muassa kulunvalvonta sekä turvallisuushenkilöstö. (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 27 §.)

Työntekijän altistuminen fysikaalisille tekijöille, kuten esimerkiksi melulle, on rajoitettava niin vähäiseksi, ettei näistä aiheudu haittaa tai vaaraa työntekijän terveydelle (Työturvallisuuslaki 39 §). Altistuminen tällaiselle fysikaaliselle tekijälle voi johtua esimerkiksi laitteista tai työympäristöstä. Fysikaalisille tekijöille altistamisen vähentämistoimenpiteet riippuvat fysikaalisen tekijän ominaisuuksista ja työn luonteesta. Tällaisia vähentäviä toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi altistumisajan vähentäminen tauotuksilla sekä työtehtäviä vaihtelemalla ja altistuksen haitallisten vaikutusten vähentämistä käyttämällä henkilösuojaimia. (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 39 §.) Valtioneuvoston asetuksella työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta 85/2006 annetaan tarkempia säännöksiä työntekijöiden melulta suojelemiseksi. Tietyissä tapauksissa työnantajan on laadittava ja toteutettava työpaikoilla meluntorjuntaohjelma, jonka tavoitteena on vähentää meluallistusta, kiinnittäen erityisesti huomiota valtioneuvoston asetuksessa mainittuihin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Työssä käytettävien koneiden, laitteiden sekä työvälineiden on oltava niitä koskevien säännösten mukaisia sekä kyseiseen työhön ja sen olosuhteisiin sopivia sekä tarkoituksenmukaisia. Lisäksi niiden oikeanlaisesta asennuksesta sekä tarpeellisista suojalaitteista ja suojamerkinnoista on huolehdittava. Kyseisten koneiden, laitteiden tai työvälineiden käytöstä ei saa aiheutua vaara niiden käyttäjille tai muille työpaikalla oleville. Koneet, laitteet ja työvälineet on myös hoidettava, puhdistettava ja huollettava asianmukaisesti. Mikäli työpaikalla käytetään työntekijän nostamiseksi nostolaitetta, on henkilönosto järjestettävä siten, ettei nostettavien ja nostoon osallistuvien työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle aiheudu haittaa tai vaaraa (Työturvallisuuslaki 41 §, 42 §). Valtioneuvoston asetuksella työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 12.6.2008/403 annetaan tarkempia säännöksiä henkilönostoista ja niiden turvallisesta suorittamisesta sekä koneiden ja työvälineiden turvallisesta käytöstä.

Jos työssä saattaa olla esimerkiksi tulipalon seurauksena suuronnettomuuden vaara, on työnantajan annettava tarpeellista opetusta ja ohjeistusta vaaran torjumisesta ja menettelytavoista onnettomuuden sattuessa. Työpaikalla tapahtuvat työt on järjestettävä siten, että räjähdysten, tulipalon, hukkumisen ja muiden onnettomuuksien vaara on mahdollisimman vähäinen. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738 44 §.) Tarvittaessa on myös järjestettävä harjoituksia, joilla pystytään arvioimaan ohjeiden toimivuutta ja riittävyttä. (HE 59/2002 vp, yksityiskohtaiset perustelut 44.2 §). Työpaikalle on työolosuhteiden niin vaatiessa järjestettävä tarpeellisia hälytys-, paloturvallisuus-, hengenpelastus- sekä pelastautumislaitteita. Mikäli

työpaikalla on vaara joutua veden varaan, tulee työpaikalla olla sopivissa paikoissa saatavilla pelastautumisvälineistöä. Työntekijöille on annettava myös tarpeelliset ohjeet edellä mainittujen laitteiden sekä välineiden käyttöön. Ohjeet on annettava myös niistä toimenpiteistä, joihin tulipalon sattuessa on ryhdyttävä. Työnantajan on nimettävä myös ensiapu-, palontorjunta- ja pelastustoimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi yksi tai useampi työntekijä. Nimeäminen voidaan tehdä myös pelastuslaissa 13.6.2003/468 tarkoitetussa suunnitelmassa. (Työturvallisuuslaki 45 §, 47 §.)

Työnantajan on huolehdittava työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä. Ensiavun järjestämisen suunnittelussa on otettava huomioon työntekijöiden lukumäärä, työn luonne sekä työolosuhteet. Työntekijöille on myös annettava ohjeet toimenpiteistä, joihin tapaturman tai sairastumisen sattuessa on ensiavun saamiseksi ryhdyttävä. Työnantajan on myös varattava työpaikalle, ottaen huomioon työpaikan laajuus, sijainti, työn luonne ja työntekijöiden lukumäärä, riittävä määrä asianmukaisia ensiapuvälineitä. Työpaikalla tulee olla myös ensiavunantamiseen soveltuva tila mikäli työntekijöiden lukumäärä, työn luonne tai muut työolosuhteet niin vaativat. (Työturvallisuuslaki 42 §.) Työpaikan ensiapujärjestelyiden suunnittelussa on syytä tutustua työsuojeluhallinnon sähköiseen julkaisuun TSO_33 Ensiapuvalmius työpaikoilla (Työsuojeluhallinto 2010, TSO_33 Ensiapuvalmius työpaikoilla, 2010).

3 TURVALLISUUS JYRKÄ ROCKFESTIVAALISSA

Opinnäytetyöraportin toisessa pääluvussa kartoitettiin yleisötilaisuuden järjestämistä ohjaavaa lainsäädäntöä. Tämä kyseinen yleisötilaisuuden järjestämistä ohjaava lainsäädäntö edellyttää suuren yleisötilaisuuden järjestäjältä ennakoivaa sekä järjestelmällistä työtä yleisötilaisuudessa esiintyvien riskien tunnistamiseksi sekä niiden torjumiseksi. Lainsäädäntö ei kuitenkaan tarjoa sellaisia työkaluja, joita voitaisiin käyttää yleisötilaisuudessa esiintyvien riskien hallitsemiseksi tai yleisötilaisuuden turvallisuuden johtamiseksi. Tällaisia työkaluja yleisötilaisuuden turvallisuuden johtamiseen ja esimerkkejä erilaisista riskienhallintamenetelmistä löytyy kuitenkin useista viranomaisten laatimista ohjeista. Näiden ohjeistuksien sekä yleisötilaisuutta ohjaavan lainsäädännön pohjalta voidaan yleisötilaisuudelle laatia ajantasainen sekä lainsäädännön huomioon ottava turvallisuussuunnitelma. Lainsäädännön pohjalta määritellään myös tapahtuman turvallisuusorganisaation keskeiset tehtävät ja velvollisuudet.

3.1 Jyrkkä rockfestivaalissa esiintyvien riskien tunnistaminen

Yleisötilaisuuden turvallisuussuunnittelu on aina aloitettava yleisötilaisuudessa esiintyvien riskien tunnistamisella. Riskianalyysin ensimmäisessä vaiheessa yleisötilaisuuden järjestäjän on kartoitettava yleisötilaisuudessa esiintyviä riskejä ja arvioitava niiden todennäköisyyttä. Riskien tunnistaminen ja niiden vaikutusten arviointi jo ennakoita mahdollistaa tarvittavien toimenpiteiden suunnittelun havaittujen riskien poistamiseksi tai niiden vaikutusten rajoittamiseksi. Riskien tunnistamisen jälkeen riskianalyysi jatkuu toisella vaiheella, jossa arvioidaan mitä riski toteutuessaan saa aikaan. Riskianalyysin kolmannessa ja samalla sen viimeisessä vaiheessa, suunnitellaankin ne toimenpiteet, joilla riskit voidaan poistaa tai niiden esiintymistä ja vaikutusta voidaan pienentää. Tärkeimmät huomioon otettavat riskit, joita yleisötilaisuuksissa esiintyy, ovat erilaisia henkilöturvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Näiden jälkeen tulevat luonnollisesti omaisuuteen sekä ympäristöön kohdistuvat riskit. (Vuoripuro 2010, 21.)

Yleisötilaisuudessa esiintyvien riskien kartoittaminen voidaan toteuttaa usealla eri tavalla. Jyrkkä rockfestivaalissa esiintyvien riskien tunnistamiseksi suoritettiin puolistrukturoitu haastattelu eli teemahaastattelu. Valitsin kyseisen tutkimusmenetelmän Jyrkkäkosken rockfestivaalissa esiintyvien riskien kartoittamiseksi, koska kyseisellä tutkimusmenetelmällä pystytään tutkimaan tehokkaasti erilaisia ilmiöitä sekä hakemaan tietoa erilaisiin ongelmiin. Haastattelussa edetään

tiettyjen ennalta valittujen teemojen ja niitä tarkentavien kysymyksien varassa ja etsitään vastauksia tutkimustehtävän mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi, 76-77.)

Haastattelulla etsittiin merkittävimpiä riskejä, joita Jyrkkä rockfestivaalissa esiintyy. Haastattelua varten laadin haastattelun rungon, joka on opinnäytetyöraportin liitteenä (Liite 1). Haastattelun runko koostui eri turvallisuuden osa-alueista ja niitä koskevista tarkentavista kysymyksistä. Haastattelu toteutettiin ryhmähaastatteluna, johon ottivat osaa Jyrkkä rockfestivaalin järjestäjäorganisaation kolme edustajaa. Haastatteluun osallistui myös kaksi henkilöä, jotka ovat aikaisempina vuosina työskennelleet vapaaehtoisina Jyrkkä rockfestivaalissa. Haastatteluun osallistuneet henkilöt olivat toimineet Jyrkkä rockfestivaalissa eri tehtävissä sekä järjestävän organisaation eri organisaatiotasoilla. Näin saimme käytettyä hyödyksi jokaisen haastatteluun osallistuvan henkilön aiemmin hankkiman ammatillisen osaamisen sekä yleisötilaisuudessa tehdyt havainnot turvallisuusorganisaation toiminnasta ja tapahtumassa esiintyvistä riskeistä. Haastattelu toteutettiin 17.3.2011 järjestetyn Jyrkkä rockfestivaalia koskevan kokouksen lopuksi.

Haastattelussa edettiin ennalta valittujen teemojen ja niitä tarkentavien kysymyksien avulla. Haastattelukysymykset laadittiin siten, että niitä voitaisiin käyttää myös Jyrkkä rockfestivaalia koskevissa palautekeskusteluissa, joissa kartoitetaan työntekijöiden tekemiä havaintoja yleisötilaisuudesta. Haastattelulla onnistuttiin tunnistamaan tapahtumassa esiintyviä merkittäviä riskejä sekä keräämään tietoa turvallisuusorganisaation rakenteesta, sen toiminnasta sekä käytössä olevista resursseista. Haastattelu onnistui tuomaan esille haastatteluun osallistuneiden henkilöiden tekemiä havaintoja yleisötilaisuuden turvallisuusorganisaation toimintaan liittyen. Tutkimustulosten pohjalta aloitetaan Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuussuunnittelu sekä laaditaan lainsäädännössä vaaditut selvitykset. Nämä lainsäädännön vaatimat selvitykset ovat työturvallisuuslaissa (23.8.2002/738) tarkoitettu työpaikkojen vaarojen selvitys sekä pelastuslain (13.6.2003/468) ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (2003/787) vaatima selvitys ennakoituista vaaratilanteista. Valmistuneet selvitykset sisällytetään Jyrkkä rockfestivaalia koskevaan turvallisuussuunnitelmaan. Haastattelun rungon pohjana työturvallisuutta koskevassa osiossa käytin TUTSP 11/2004 vaarojen selvittäminen ja arviointi- nimistä työsuojeluhallinnon verkkojulkaisua (Työsuojeluhallinto 2004, TUTSP 11/2004 Vaarojen selvittäminen ja arviointi, 2004).

3.2 Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuusorganisaatio

Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuusorganisaatio muodostuu henkilöistä, joita on asetettu kolmelta eri taholta. Nämä eri tahot ovat yleisötilaisuuden järjestäjä, festivaalialueen haltija sekä ulkopuolinen ensiapuryhmä. Turvallisuusorganisaatiolle asetetut tehtävät määräytyvät toisessa pääluvussa selvitetyssä lainsäädännön sekä viranomaisten antamien määräyksien ja ohjeiden perusteella. Osaltaan turvallisuusorganisaation toimintaan vaikuttaa myös yleisötilaisuuden järjestäjän taholta asetetut vaatimukset ja alueen haltijan kanssa tehty sopimus vastuiden jakaantumisesta. (Järjestäjien ryhmähaastattelu 17.3.2011, haastattelu.)

Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuusorganisaation on tehtävä tiivistä yhteistyötä yleisötilaisuuden järjestämistä valvovien viranomaisten kanssa. Turvallisuusorganisaation on turvattava viranomaisten tiedonsaanti ja toiminnallaan turvattava yleisötilaisuuden turvallinen järjestäminen. Turvallisuusvastaava vastaa koko tapahtuman turvallisuudesta ja turvaorganisaation johtamisesta. Turvallisuusvastaavana Jyrkkä rockfestivaalissa toimii yleisötapahtuman järjestäjäryityksessä toimiva vastuuhenkilö. (Järjestäjien ryhmähaastattelu 17.3.2011, haastattelu.)

Festivaalialueen haltija sekä yleisötilaisuuden järjestäjä ovat sopineet erikseen vastuualueiden jaosta. Kyseisen sopimuksen mukaan määritellään alueen haltijalle sekä yleisötilaisuuden järjestäjälle kuuluvia tehtäviä, joita heidän kuuluu hoitaa ennen yleisötilaisuutta sekä sen aikana ja yleisötilaisuuden jälkeen. Yleisötilaisuuden järjestäjän on huolehdittava useimmista Jyrkkä rockfestivaalin järjestämiseen liittyvistä lupa-asioista sekä yleisötilaisuuden järjestämiseksi vaadituista selvityksistä. Alueen haltijan on huolehdittava ainoastaan heidän liiketoimintaansa kuuluvien lupien hankkimisesta sekä niitä koskevien selvitysten tuottamisesta. Nämä selvitykset sisällytetään turvallisuussuunnitelmaan, joka puolestaan on liitteenä poliisille tehtävään ilmoitukseen yleisötilaisuuden järjestämisestä. (Järjestäjien ryhmähaastattelu 17.3.2011, haastattelu.)

Yleisötilaisuuden järjestäjän ja alueen haltijan välisen sopimuksen mukaan määritellään myös turvallisuusorganisaatiolle sen tehtävät, joita se tulee hoitamaan ennen yleisötilaisuutta sekä sen aikana ja yleisötilaisuuden jälkeen. Turvallisuusorganisaation tehtäviä ennen yleisötilaisuutta ovat yleisötilaisuuden järjestämiseksi vaadittujen turvallisuuteen liittyvien selvitysten laatiminen sekä Jyrkkä rockfestivaalin vaatiman turvallisuustoiminnan valmistelu. Yleisötilaisuuden aikana

turvallisuusorganisaation on toiminnallaan estettävä yleisötilaisuuden turvallisuutta vaarantavien tilanteiden syntymistä. Mikäli tällaisia tilanteita syntyy, on turvallisuusorganisaation rajoitettavana vaikutuksia ja estettävä lisävahinkojen syntyminen. Yleisötilaisuuden jälkeen turvallisuusorganisaation on arvioitava yleisötapahtuman turvallisuusjärjestelyjen riittävyttä sekä onnistuneisuutta. (Järjestäjien ryhmähaastattelu 17.3.2011, haastattelu.)

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyöraportin tavoitteena on ollut vastata kahteen tutkimusongelman määrittelevään kysymykseen. Millainen on sisällöltään lainsäädännön mukainen yleisötilaisuutta koskeva turvallisuussuunnitelma ja mitä velvollisuuksia lainsäädännöllä on yleisötilaisuuden järjestäjälle asetettu. Näihin tutkimusongelman määritteleviin kysymyksiin vastataan tässä pääluvussa. Seuraava opinnäytetyöraportin alaluku *4.1 Turvallisuussuunnitelman sisältö* kuvailee Jyrkkä rockfestivaaliin laadittua turvallisuussuunnitelmaa ja määrittelee sen keskeisen sisällön. Seuraavassa alaluvussa *4.2 Yleisötilaisuuden järjestäjän keskeisiä velvollisuuksia*, esitellään lainsäädännön pohjalta yleisötilaisuuden järjestäjän keskeisiä velvollisuuksia. Jyrkkä rockfestivaaliin laaditun turvallisuussuunnitelman yksityiskohtainen esittely ei ole mahdollista, sillä turvallisuussuunnitelma pitää sisällään sellaisia tietoja, joita yleisötilaisuuden järjestäjä on asettanut salassa pidettäviksi.

4.1 Turvallisuussuunnitelman sisältö

Jyrkkä rockfestivaalille laaditaan turvallisuussuunnitelma, jonka on toimittava viranomaisten tiedonsaannin turvana, yleisötilaisuudessa toimivan henkilöstön kouluttamisen tukena sekä yleisötilaisuuden turvallisuuden johtamisen työkaluna. Turvallisuussuunnitelman laatii turvallisuusvastaavan asettama turvajohtaja ja se laaditaan osana Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusohjelman, oikeuden ja hallinnon suuntautumisvaihtoehdon opintojen päättävää opinnäytetyötä. Jyrkkä rockfestivaaliin laaditun turvallisuussuunnitelman hyväksyy Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuusvastaava. (Järjestäjien ryhmähaastattelu 17.3.2011, haastattelu.) Turvallisuussuunnitelma perustuu Vuoripuron laatimaan pelastussuunnitelman runkoon (Vuoripuro 2010, 22-23) ja Salmisen ja Murtosen laatimaan sähköisen julkaisun työsuojelun toimintaohjelman sisällysluetteloesimerkkiin (Murtonen & Salminen 2003, 1-2).

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen verkkojulkaisussa Jari Vuoripuro on kuvannut pelastussuunnitelman rakenteen, jonka hän myös toteaa soveltuvan hyvin yleisötapahtumia koskevan pelastussuunnitelman rungoksi. Vuoripuron mukaan hyvin tehty pelastussuunnitelma on yleisötilaisuuden turvallisuussuunnittelun peruspilari ja oiva työn organisoinnin apuväline. Pelastussuunnitelma toimii myös järjestäjän muistilistana, jonka avulla voidaan järjestelmällisesti käydä yleisötilaisuuden turvallisuutta koskevat asiat läpi. Vuoripuron

pelastussuunnitelmaesimerkki rakentuu kuudesta eri osa-alueesta ja muutamia näistä osa-alueista Vuoripuro käsittelee seikkaperäisesti verkkojulkaisunsa kappaleissa. (Vuoripuro 2010, 22-23.)

Simo Salminen ja Mervi Murtonen ovat laatineet sähköisen julkaisun Työsuojelun toimintaohjelma. Julkaisu on yleisesti saatavilla internet-sivustolla nimeltä Pk- yrityksen riskienhallinta. Julkaisuun on sisällytetty työsuojelun toimintaohjelman sisällysluetteloesimerkki, jonka sisältöä käytetään hyödyksi Jyrkkä rockfestivaalia koskevan turvallisuussuunnitelman työsuojeluosioissa. (Murtonen & Salminen 2003, 1-2.)

4.1.1 Yleiskuvaus ja organisaatio

Kokoontumislain mukaan poliisille on annettava yleisötilaisuuden järjestämistä koskevassa ilmoituksessa vähimmäistietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisvalvonnan kannalta. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 8.1§.) Poliisille tehtävästä ilmoituksesta on kokoontumislain mukaan käytävä ilmi tilaisuuden järjestäjä, tarkoitus, pitopaikka, alkamisaika sekä arvioitu päättymisaika, asetetut järjestyksenvalvojat ja tilaisuudessa käytettävät rakennelmat ja muut erityisvälineet. (Kokoontumislaki 8, 14 §.) Vuoripuron pelastussuunnitelmaesimerkin ensimmäisessä osiossa *yleiskuvaus ja organisaatio* ilmoitetaan näitä kokoontumislain vaatimia vähimmäistietoja. Osiossa kerrotaan yleisötilaisuuden luonteesta, ajankohdasta, odotetusta kävijämäärästä sekä yleisötilaisuuteen liittyvistä rajoituksista. Tässä osiossa kuvataan myös tapahtuman koko organisaatio yhteystietoineen sekä organisaation vastuuhenkilöiden sekä kokonaishenkilöstön määrä. (Vuoripuro 2010, 22.)

Tapahtuman luonteen kuvaukseksi laaditaan lyhyt kirjoitettu kappale, jossa kuvaillaan Jyrkkä rockfestivaalia sekä ilmoitetaan sen tavoitteeksi asetettu kokonaiskävijämäärä. Lisäksi tässä turvallisuussuunnitelman osiossa annetaan tietoa yleisötilaisuuden järjestämisen ajankohdasta sekä yleisötilaisuuteen osallistumiseen liittyvistä ehdoista sekä rajoituksista. Yhteystietoja, joita Jyrkkä rockfestivaalin yleiskuvaus-osiossa ilmoitetaan, ovat Jyrkkä rockfestivaalin järjestäjän nimi, yhteisötunnus sekä järjestävässä yrityksessä toimivien vastuuhenkilöiden nimi, puhelinnumero sekä sähköposti. Samat edellä mainitut tiedot kirjataan kyseiseen osioon myös alueen haltijan osalta, jolloin tässä osiossa on esitettyä koko järjestävä organisaatio. Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuudesta vastaa tapahtuman turvallisuusvastaava. Turvallisuusvastaavan alaisuudessa toimii kaksi turvajohantajaa, jotka ovat asetettu tilaisuuteen yleisötilaisuudenjärjestäjän

ja alueen haltijan toimesta. Yleisötilaisuuden työsuojelutoiminnasta vastaavat erikseen sovittavat henkilöt.

4.1.2 Alueen kuvaus ja kartat

Kuten edellisessä alaluvussa todettiin, on poliisille tehtävästä ilmoituksesta vähimmäistietoina ilmoitettava myös tietoja pitopaikasta sekä tilaisuudessa käytettävistä rakennelmista ja muista erityisvälineistä. (Kokoontumislaki 8 §, 14 §.) Toisessa Vuoripuron laatimassa pelastussuunnitelmaesimerkin kappaleessa *alueen kuvaus ja kartat*, täydennetään poliisille annettuja vähimmäistietoja. Tässä Vuoripuron laatimassa pelastussuunnitelmaesimerkin osiossa kuvataan tapahtuma-alue ja tapahtumaan liittyvät rakennelmat. Kyseisiä rakennelmia ovat esiintymislavat, myyntikojut sekä anniskelupisteet. Poliisille tehtävään ilmoitukseen on liitettävä selkeä kartta tapahtuma-alueesta, josta on nähtävä yleisön kulkureitit, aidat, pelastustiet, ensiapupisteet, tilapäisrakennelmat ja muut yleisötilaisuuteen oleellisesti liittyvät rakennukset ja paikat. (Vuoripuro 2010, 22.)

Toisessa Jyrkkä rockfestivaalia koskevassa turvallisuussuunnitelman osiossa annetaan yleisötilaisuuden pitopaikan osoite sekä kirjalliset ajo-ohjeet tapahtumapaikalle. Ajo-ohjeistukseen liitetään myös erillinen kartta johon ajoreitti on selkeästi merkitty. Tässä Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuussuunnitelman osiossa annetaan selvitys myös yleisötapahtumassa käytettävistä rakennelmista. Näitä Jyrkkä rockfestivaalissa käytettäviä rakennelmia ovat myyntikojut, mahdolliset anniskelupisteet sekä artisteille, henkilöstölle ja yleisötilaisuuteen osallistuville tarkoitetut teltat. Yleisötilaisuuden liikenteenohjausta koskevassa osiossa esitellään tapahtuma-alueelle laadittu liikenteenohjaussuunnitelma.

4.1.3 Pelastus- ja ensiapuvalmius

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta määrittelee pelastussuunnitelman sisältöä. Kyseisen asetuksen 10 §:ssä säädetään palo- ja pelastusviranomaiselle tehtävä suunnitelman sisällöstä. Asetuksen mukaan pelastussuunnitelmassa on selvitettävä muun muassa yleisötilaisuudessa ennakoitavat vaaratilanteet ja toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi. Lisäksi pelastussuunnitelmassa on esitettävä henkilöiden poistumis- ja suojautumismahdollisuudet sekä sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 10 § 1-3 k.) Vuoripuron pelastussuunnitelmaesimerkin osiossa *Pelastus ja ensiapuvalmius* käsitellään näitä

asetuksen vaatimia tietoja. Kyseisen pelastussuunnitelmaesimerkin osion mukaan yleisötilaisuuden järjestäjän tulee seikkaperäisesti kertoa, miten tapahtumassa on varauduttu yksittäisiin suuronnettomuuksiin, tapaturmiin sekä sairauskohtauksiin. Osiossa on mainittava myös paikalla olevien ensiapu- ja pelastushenkilöstön määrä, valmiudet, kalusto sekä toimintatavat. (Vuoripuro 2010, 23.)

Turvallisuussuunnitelman osioon laaditaan kirjoitettu kuvaus, joka käsittelee yleisötilaisuudesta sekä tapahtuma-alueesta aiheutuvien riskien hallintaa yleisötilaisuuden aikana. Kappaleessa esitetään pääpiirteittäin turvallisuusorganisaation tekemä työ yleisötilaisuudessa esiintyvien riskien hallitsemiseksi. Kuvausta laadittaessa on otettava huomioon myös ympäristönsuojelulaissa asetetut ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnanharjoittajan velvollisuudet. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnanharjoittaja vastaa vaikutuksien ennaltaehkäisystä sekä ympäristöhaittojen poistamisesta tai rajoittamisesta mahdollisimman vähäisiksi (Ympäristönsuojelulaki 4.2 §).

Lisäksi turvallisuussuunnitelman tässä osiossa kuvataan rajoitukset, jotka koskevat yleisötilaisuuteen tuotavia esineitä ja aineita. Näiden tietojen yhteydessä esitetään myös yleisötilaisuudessa vallitsevat kiellot, jotka koskevat alueella oleskelevia henkilöitä ja heidän ei toivotun toiminnan rajoittamista. Näitä kieltoja ovat muun muassa avotulen teko sekä tupakointi tupakkalain kieltämällä alueilla (Tupakkalaki 13.8.1976/693 12 § 8 k). Pelastushenkilöstö on ilmoitettava turvallisuussuunnitelmassa sekä alueella toimiva ulkopuolinen ensiapuryhmä sekä heidän käytössään oleva kalusto. Osioon laaditaan myös kappale joka käsittelee yleisötilaisuuden ympäristönsuojelutoimintaa, jätehuollon järjestelyjä sekä elintarvikkeiden ulkomyyntiä, aiheesta annetun asetuksen mukaisesti (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus elintarvikkeiden myynnistä ulkotilassa sekä suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta 731/2007).

4.1.4 Työsuojelutoiminta Jyrkkä rockfestivaalissa

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan on laadittava vaarojen selvittämisen ja arvioinnin pohjalta työsuojelun toimintaohjelma. Työsuojelun toimintaohjelma on laadittava työpaikkojen turvallisuuden ja terveellisyden edistämiseksi sekä työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi. Työsuojelun toimintaohjelman tulee kattaa työpaikan sekä työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset. Näiden määrittelyssä on käytettävä apuna työturvallisuuslain 10 §:n tarkoittamaa työssä esiintyvien vaarojen arviointia. Toimintaohjelmasta

johdetaan tavoitteet turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi työpaikoilla. Nämä seikat on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa. (Työturvallisuuslaki 9 §.)

Työsuojelun toimintaohjelmaan kirjataan turvallisuusorganisaation työsuojelupolitiikka ja työsuojelun toimintatavat. Toimintaohjelman avulla ylläpidetään, seurataan ja kehitetään työpaikan työsuojelutoimintaa. Työsuojelun toimintaohjelma voi olla yleisluontoinen työpaikan työsuojelupolitiikan kuvaus tai yksityiskohtaisempi ja konkreettisempi työsuojelun toimintasuunnitelma. Tarkoitus on se, että työpaikoilla henkilöt sitoutuisivat noudattamaan työsuojelun toimintaohjelmaan kirjattuja periaatteita. (Murtonen & Salminen 2003, 1-2.)

Turvallisuussuunnitelman ensimmäisen työsuojelua koskevan osion rakenne perustuu Salmisen ja Murtosen laatimaan työsuojelun toimintaohjelman sisällysluetteloesimerkkiin. Sisällysluetteloesimerkin ensimmäisessä osiossa *yleiset toimintalinjaukset* esitellään työjohton tavoitteet työsuojeluasioissa sekä yrityksen työsuojelun toimintapolitiikka. Salmisen ja Murtosen laatiman sisällysluettelon toisessa osiossa *yrityksen työsuojelutoiminta* kuvataan yrityksen työsuojeluorganisaatio, työsuojeluvastuut sekä työsuojeluorganisaation viestintä. Sisällysluetteloesimerkin osiossa *työterveyshuolto* kuvataan miten työterveyshuolto on yrityksessä järjestetty ja mitkä ovat työterveyshuollon lakisääteisiä tehtäviä. (Murtonen & Salminen 2003, 1-2)

Edellisessä kappaleessa kuvatut Salmisen sekä Murtosen laatiman työsuojelun toimintaohjelman sisällysluetteloesimerkin kappaleiden sisältö on yhdistetty yhdeksi osioksi Jyrkkä rockfestivaalia koskevassa turvallisuussuunnitelmassa. Tässä turvallisuussuunnitelman ensimmäisessä työsuojelua koskevassa osiossa esitellään Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuusorganisaation tavoitteita työsuojeluasioissa sekä työsuojelun toimintapolitiikka. Tässä osiossa kuvataan myös Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuusorganisaation rakenne työturvallisuuden osalta sekä työturvallisuustoiminnasta vastaavat henkilöt. Lisäksi kappaleessa selvitetään, miten työturvallisuusorganisaation viestintä ja työterveyshuolto on Jyrkkä rockfestivaalin osalta järjestetty.

4.1.5 Jyrkkä rockfestivaali työympäristönä

Toinen Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuussuunnitelman työturvallisuutta koskeva osio perustuu myös Salmisen sekä Murtosen laatimaan työsuojelun toimintaohjelman sisällysluetteloesimerkkiin. Sisällysluetteloesimerkin osiossa *työympäristön kuvaus* kuvataan työolot, työtilat, työkykyä ylläpitävä toiminta sekä työympäristön kehittämistarpeet. Sisällysluetteloesimerkin osiossa *työolojen seuranta* listataan, miten yrityksessä toimitaan tapaturman, läheltä piti -tilanteen tai työntekijän liiallisen kuormittumisen osalta. Lopuksi sisällysluetteloesimerkin osiossa *toimintaohjelman ylläpito*, määritellään keinot työsuojeluasioiden seuraamiseksi ja työsuojelun toimintaohjelman päivittämiseksi. (Murtonen & Salminen 2003, 1-2)

Myös nämä edellisessä kappaleessa käsitellyt Salmisen sekä Murtosen laatiman työsuojelun toimintaohjelman sisällysluetteloesimerkin osioiden sisältö, on yhdistetty Jyrkkä rockfestivaalia koskevassa turvallisuussuunnitelmassa yhdeksi osioksi. Tässä turvallisuussuunnitelman osiossa kuvataan perustiedot Jyrkkä rockfestivaalista työpaikkana sekä työolojen seurannasta. Keskeisiä työtehtäviä käsittelevässä osiossa määritellään keskeiset työtehtävät sekä alueet, joilla tehtävät suoritetaan. Tämä edellä mainitun kuvauksen yhteyteen laaditaan myös työturvallisuuslain 14 §:ssä säädetty selvitys kyseiseen työtehtävään liittyvistä riskeistä. Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan antamaan työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä. (Työturvallisuuslaki 14,1 §). Osiossa kerrotaan tarkemmin myös siitä, miten turvallisuusorganisaatio kerää tietoa läheltä piti -tilanteista, tapaturmista sekä työntekijöiden kuormittumisesta. Osion lopuksi kerrotaan, miten työsuojelun toimintaohjelmaa pidetään yllä ja miten sitä päivitetään.

4.1.6 Toiminta onnettomuustilanteessa tai sen uhatessa

Valtioneuvoston asetuksella säädetään pelastussuunnitelmaan liitettäväksi myös toimintaohjeet ennakoitujen onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteiden varalle (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 10 § 6 k). Vuoripuron pelastussuunnitelmaesimerkin osiossa *Toiminta onnettomuustilanteessa tai sen uhatessa* selvitetään tätä edellä mainitun asetuksen sisältöä. Vuoripuron pelastussuunnitelmaesimerkin mukaan osiossa on selvitettävä tilaisuuden turvallisuusorganisaation viestinnän toteutus sekä toiminta onnettomuustilanteessa. Osiossa on oltava kuvattuna selkeästi toiminta hätätilanteessa sekä lisäavun hälyttäminen. Kuvaus tulee olla sellainen, josta jokainen tapahtumassa työskentelevä voi etukäteen kerrata kyseiset asiat myös

nopeasti lukemalla. Osiossa on myös mainittava ne henkilöt, joilla on valtuudet eri toimintojen tai koko tapahtuman keskeyttämiseen. (Vuoripuro 2010, 22-23.)

Myös tähän turvallisuussuunnitelman osioon laaditaan kirjoitettuja kappaleita, joiden sisältö koostuu toimintaohjeista eri onnettomuustilanteissa. Toimintaohjeet laaditaan yleisötilaisuudessa työskentelevien henkilöryhmien toiminnan tueksi. Nämä henkilöryhmät ovat yleisötilaisuuden tekninen henkilöstö sekä turvallisuushenkilöstö. Yleisötilaisuuden ensiaputoiminnasta huolehtiva ensiapuryhmä toimii itsenäisesti oman työohjeistuksen mukaisesti. Toimintaohjeistus hyväksytetään ensiaputoiminnasta vastaavalla yhteisöllä, jotta toimintatavat onnettomuustilanteissa olisivat yhteneväiset. Lisäksi kappaleeseen sisällytetään selvitys yleisötilaisuuden viestintäsuunnitelmasta sekä toiminnasta yleisötilaisuuden keskeyttämisen ja alueen tyhjentämisen varalle.

4.1.7 Turvallisuusohjeet ja lukukuittaukset

Työntekijälle on annettava opetusta ja ohjausta työssä esiintyvien haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä työstä aiheutuvan turvallisuutta tai terveyttä uhkaavan haitan välttämiseksi. Lisäksi työntekijälle annettavaa opetusta ja ohjausta on täydennettävä riittävällä ohjeistuksella. (Työturvallisuuslaki 14 § 2 k, 4 k.) Ohjeistus laaditaan työvälineiden oikein käyttämiseksi, turvallisten työtapojen valitsemiseksi, työn haittatekijöiltä suojautumiseksi sekä häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta. Ohjeistusta laadittaessa on otettava huomioon erityisesti työturvallisuuslain viides luku, jossa annetaan työtä ja työolosuhteita koskevia tarkempia säädöksiä.

Valtioneuvoston asetuksella pelastustoimesta säädetään pelastussuunnitelmassa selvitettäväksi myös seikat, joilla suunnitelman tiedot saatetaan asianomaisten tietoon. Sen lisäksi on selvitettävä miten turvallisuushenkilöstö on koulutettu ja muu henkilöstö perehdytetty pelastussuunnitelmaan. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 10 § 4 k, 7 k.) Lukukuittaukset kerätään jokaiselta yleisötilaisuudessa työskentelevältä henkilöltä. Näin varmistetaan se, että henkilöt, joiden on tarkoitettu turvallisuussuunnitelmaan tutustua, ovat sen tehneet.

Tähän turvallisuussuunnitelman viimeiseen osioon kerätään yhteen turvallisuusorganisaation laatimat ja lainsäädännön edellyttämät työturvallisuutta koskevat ohjeistukset Jyrkkä rockfestivaalin osalta. Osio koostuu yhteensä neljästä toimintaohjeesta, jotka ovat *toimintaohje väkivaltatilanteen varalle*, *toimintaohje melulta suojautumiseksi*, *toimintaohje koneiden sekä työvälineiden turvalliseen käyttämiseen* ja *toimintaohje ensiaputilanteiden varalle*. Viimeisessä Jyrkkä rockfestivaalin turvallisuussuunnitelman osiossa *turvallisuusohjeistus ja lukukuittaukset* tulee olla luettelo henkilöistä, joiden on tutustuttava pelastussuunnitelmaan. Turvallisuudesta vastaavan henkilön tulee pyytää omaan kappaleeseensa allekirjoitus turvallisuussuunnitelman lukeneilta henkilöiltä. Allekirjoitus toimii kuittauksena turvallisuussuunnitelman lukemisesta ja samalla varmistuksena siitä, että allekirjoittaneet henkilöt ovat tutustuneet yleisötilaisuuden turvallisuussuunnitelmaan. Samalla on varmistuttava siitä, että luetut asiat on ymmärretty oikein. (Vuoripuro 2010, 22-23.)

4.2 Yleisötilaisuuden järjestäjän keskeisiä velvollisuuksia

Kokoontumislaki sääntelee yleisötilaisuuden järjestämistä järjestysluonteisilla säädöksillään sekä yleisillä turvallisuusperiaatteillaan. Siten se luo perustan yleisötilaisuuden turvallisuustyölle ja määrittelee osaltaan yleisötilaisuuden järjestäjän velvollisuuksia. Yleisötilaisuuden järjestäjän keskeisiä velvollisuuksia ovat yleisötilaisuuden turvallisuuden ja lain noudattamisen valvominen sekä siihen osallistuvien osanottajien ja sivullisten turvallisuuden varmistaminen. (Kokoontumislaki 3.1§, 17 §.) Tällaisia sivullisten turvallisuutta uhkaavia tilanteita tavallisesti ovat alaikäiset, jotka humalatilansa tai oman käytöksensä perusteella asettavat itsensä vaaraan. Tällaisissa tilanteissa on yleisötilaisuuden järjestäjän huomioitava yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyissä lastensuojelulaissa (13.4.2007/417) 25 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus, joka koskee muun muassa terveydenhuollon palveluita tuottavan yhteisön palveluksessa toimivia henkilöitä.

Hallituksen esityksen mukaan yleisötilaisuuden järjestäjän on jo ennakolta ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, joita voidaan pitää sekä järjestyksen, että turvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättöminä. Näitä toimenpiteitä ovat järjestyksenvalvojen asettaminen tilaisuuteen sekä paloturvallisuutta ja pelastustoimintaa koskevat toimenpiteet. (HE 145/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 17.2 §.) Pelastustoimintaa koskevilla toimenpiteillä tarkoitetaan pelastuslaissa henkilöiden, omaisuuden sekä ympäristön suojelemiseen varautumista. Yleisötilaisuuteen on myös laadittava pelastustoimesta annetun asetuksen mukainen pelastussuunnitelma.

(Pelastuslaki 8 §, 9§.) Pelastussuunnitelmassa on selvitettävä myös yleisötapahuman ennakoitua vaaratilanteita ja niiden vaikutukset sekä toimenpiteet, joilla ennakoitua vaaratilanteita pyritään ehkäisemään. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 10 §.) Ennakoivaa toimintaa täydentää osaltaan ympäristönsuojelulain pykälät 4 ja 5, joissa säädetään ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa käytettäviä yleisiä periaatteita sekä toiminnanharjoittajan yleisiä velvollisuuksia. Näillä pykälillä veloitetaan toiminnanharjoittajaa muun muassa ennaltaehkäisemään ja rajoittamaan haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä. Toiminnanharjoittajan on otettava toiminnassaan yleisesti huomioon ympäristölle aiheutuvan vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen.

Yleisötilaisuuden järjestäjän on myös huolehdittava yleisötilaisuudessa toimivien työntekijöiden turvallisuudesta sekä työsuojelutoiminnan organisoinnista. Työnantajana yleisötilaisuuden järjestäjän on riittävän järjestelmällisesti selvitettävä työssä, työtilassa, työympäristössä ja työolosuhteissa esiintyviä vaaroja sekä huolehdittava tarvittavien työsuojelutoimenpiteiden toimenpiteiden suunnittelusta. Työnantajan vastuuta työntekijöiden suojelemisen suhteen ei rajaa edes se seikka, ettei työnantaja ole huomannut tai tunnistanut vaara- tai haittatekijää selvittäessään työssä esiintyviä vaaroja. (HE 59/2002 vp, Yksityiskohtaiset perustelut 8.8 §). Työnantajan on laadittava työturvallisuuslaissa tarkoitettu työsuojelun toimintaohjelma, jonka pohjana työssä esiintyvien vaarojen arviointi toimii. Työsuojelun toimintaohjelma laaditaan työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden edistämiseksi sekä työsuojelutoiminnan ylläpitämiseksi, seuraamiseksi sekä kehittämiseksi. (Työturvallisuuslaki 8.1 §, 9 §, 10§.)

Vahingon sattuessa on yleisötilaisuudessa kyettävä rajoittamaan vahingon vaikutuksia sekä estämään lisävahinkojen syntymistä. Yleisötilaisuuden järjestäjän tai yksittäisen järjestyksenvalvojan velvollisuudeksi voikin tietyissä tilanteissa muodostua yleisötilaisuuden peruminen, keskeyttäminen tai päättäminen. Vahinkojen rajoittamiseksi tai onnettomuuden estämiseksi, voi yleisötilaisuuden järjestäjä käyttää oikeuttaan yleisötilaisuuden keskeyttämiseen, päättämiseen tai sen peruuttamiseen. Samat oikeudet ja velvollisuudet pätevät myös yleisötilaisuudessa esitettyihin yksittäisiin ohjelmanumeroihin. (Kokoontumislaki 3.1§, 15 § 17 §, 22 §.)

5 POHDINTA

Yleisötilaisuuksien kertaluonteisuus, suuri osallistujamäärä sekä ohjaavan lainsäädännön tulkinnanvaraisuus ja säädösten hajanaisuus asettavat yleisötilaisuuden järjestäjälle suuria haasteita, joiden voittamista turvallisen yleisötilaisuuden järjestäminen edellyttää. Mielestäni lainsäädännön sekä keskeisen viranomaisohjeistuksen tunteminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta niistä johtuvat vastuukysymykset eivät jäisi yleisötilaisuuden järjestäjälle epäselviksi. Yleisötilaisuuden järjestäjä vastaa yleisötilaisuuden turvallisuudesta ja toiminnallaan hänen on kyettävä vastaamaan lainsäädännön asettamiin velvollisuuksiin. Hyvä lainsäädännön tuntemus antaa myös yleisötilaisuuden järjestäjälle kyvyn muiden lähdemateriaalien tarjoamien yleisötilaisuuden turvallisuutta koskevien ratkaisujen soveltuvuuden arviointiin.

Lainsäädännöllä yleisötilaisuuden järjestäjä veloitetaan suorittamaan yleisötilaisuudessa järjestelmällistä riskienhallintatyötä. Yleisötilaisuuden järjestäjän on tunnistettava toiminnastaan aiheutuvia riskejä, joita ovat muun muassa asiakkaita, henkilöstöä ja sivullisia uhkaavat henkilöriskit sekä erilaiset omaisuus- ja ympäristöriskit. Suorittamalla puolistrukturoidun haastattelun onnistuimme tunnistamaan edellä mainittuja yleisötilaisuudessa esiintyviä riskejä tutkimussuunnitelman mukaisesti. Yhdistämällä haastattelun tulokset lainsäädännön tutkimisella saatuihin tuloksiin voidaan Jyrkkä rockfestivaaliin laatia ajantasainen sekä lainsäädännön huomioon ottava turvallisuussuunnitelma, joka sisältää lainsäädännössä vaaditut selvitykset valvoville viranomaisille. Havaitimme haastattelun yhteydessä myös sellaisen seikan, että turvallisuusorganisaation on syytä kerätä tietoa yleisötilaisuudessa esiintyvistä riskeistä käyttämällä hyödyksi muitakin menetelmiä. Tällainen menetelmä voisi olla esimerkiksi jonkinlainen raportointijärjestelmä. Opinnäytetyön osalta luonteva jatkokehitysidea olisikin erilaisten johtamisteorioiden soveltaminen yleisötilaisuudessa tehtävään turvallisuustyöhön siten, että johtamisjärjestelmien käyttöönotossa huomioitaisiin tavoitellun hyödyn lisäksi myös lainsäädännön asettamia yleisötilaisuuden turvallisuustoimintaan liittyviä velvoitteita.

Olen toiminut kyseisen yleisötilaisuuden turvajohtajana vuodesta 2010 saakka, jolloin yleisötilaisuus järjestettiin ensimmäisen kerran. Työskentelen yksityisellä turvallisuusalalla ja työtehtävissä olen ollut mukana useissa yleisötilaisuuksissa. Olen suorittanut vartijan ammattitutkinnon lisäksi turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon, joka on yksityisen turvallisuusalan ylempi esimiestutkinto. Työkokemus ja hankkimani koulutus antoivat hyvän tietopohjan ja näkemyksen turvallisuussuunnitelman laatimista varten. Lisäksi työskentely

kyseisen yleisötilaisuuden turvajohtajana auttoivat turvallisuussuunnitelman yksilöllisessä laadinnassa.

Opinnäytetyöprosessia aloittaessani en täysin kyennyt hahmottamaan yleisötilaisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä aiemmista turva-alan koulutuksistani huolimatta. Tämä johtui siitä, ettei erilaisissa käymissäni koulutuksissa tai niissä käytetyissä materiaaleissa painotettu työturvallisuusasioita, kun kyseessä on yleisötilaisuuden turvallisuus tai sen järjestäjän velvollisuudet. Mielestäni yleisötilaisuuden järjestäjän on yleisötilaisuuden turvallisuussuunnittelussa huomioitava erityisesti työturvallisuuslainsäädännön velvoitteita, kun otetaan huomioon tavanomainen yleisötilaisuuden henkilöstö. Yleisötilaisuuden henkilöstö koostuu useista eri alojen ammattilaisista ja henkilöistä, joilla ei välttämättä ole aikaisempaa työkokemusta tehtävistä, joita hän yleisötilaisuuden aikana hoitaa. Lisäksi yleisötilaisuuden turvallisuushenkilöstö lienee näkyvin osa yleisötilaisuuden järjestäjäorganisaatiota ja ratkaiseva tekijä yleisötilaisuuden turvallisuutta arvioitaessa. Turvallisuushenkilöstö välittää asiakkaille kuvan koko yleisötilaisuuden luonteesta ja huolehtii yleisötilaisuuden vaatiman käytännön turvallisuustyöstä. Sen vuoksi on mielestäni tärkeää, että yleisötilaisuuden koko henkilöstöllä on käytettävissään sellaiset työkalut ja perehdytys, joiden avulla he kykenevät suoriutumaan työtehtävistään erinomaisesti.

LÄHTEET

Hallituksen esitys Eduskunnalle kokoontumislainsäädännön muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. HE 145/1998 vp. Hakupäivä 11.10.2011, <http://www.finlex.fi/fi/>.

Hallituksen esitys Eduskunnalle työturvallisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. HE 59/2002 vp, HE 145/1998 vp. Hakupäivä 11.10.2011, <http://www.finlex.fi/fi/>.

Hallituksen esitys Eduskunnalle yleistä tuoteturvallisuutta koskevan lainsäädännön muuttamisesta. HE 127/2003. vp. Hakupäivä 11.10.2011, <http://www.finlex.fi/fi/>.

Hallituksen esitys Eduskunnalle ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi. HE 84/1999 vp. Hakupäivä 1.12.2010, <http://www.finlex.fi/fi/>.

Husa, J., Mutanen, A. & Pohjolainen, T. 2008. Kirjoitetaan juridiikkaa. Helsinki: Talentum.

Järjestäjien ryhmähaastattelu. 2011. Haastattelu 17.3.2011. Tekijän hallussa

Jätelaki 3.12.1993/1072

Kokoontumislaki 23.12.1999/530

Laki järjestyksenvalvojista 22.4.1999/533

Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 2004/75

Lastensuojelulaki 2007/417

Murtonen, M. & Salminen, S. 2003. Työsuojelun toimintaohjelma. Hakupäivä 3.11.2011
<http://www.pk-rh.fi/pdf/tyosuojelun-toimintaohjelma>

Pelastuslaki 13.6.2003/468

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus elintarvikkeiden myynnistä ulkotilassa sekä suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta 731/2007

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731

ThunderEvents Oy. 2011. Jyrkkäkosken lyhyt historiikki. Esitemateriaali.

Tieliikennelaki 3.4.1981/267

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2006. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. 1.-4. painos. Helsinki: Tammi.

Tupakkalaki 13.8.1976/693

Työsuojeluhallinto. 2004. TUTSP 11/2004 Vaarojen selvittäminen ja arviointi. Hakupäivä 8.2.2011
<http://www.tyosuojelu.fi/upload/tutsp-vaarjenselvittaminen.pdf>

Työsuojeluhallinto. 2010. TSO_33 ensiapuvalmius työpaikoilla. Hakupäivä 18.1.2012
http://tyosuojelujulkaisut.wshop.fi/documents/2010/11/TSO_33.pdf

Työsuojeluhallinto. 2010. TSO_46 väkivallan uhka työssä. Hakupäivä 18.1.2012
http://tyosuojelujulkaisut.wshop.fi/documents/2010/09/TSO_46.pdf

Työterveyshuoltolaki 21.12.2001/1383

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 4.9.2003/787

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuville vaaroilta 26.1.2006/85

Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 12.6.2008/403

Valtioneuvoston päätös henkilösuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 22.12.1993/1407

Vuoripuro J. 2010. Suurtenyleisötilaisuuksien turvallisuusopas. Hakupäivä 1.12.2010,
http://www.ku-pelastus.fi/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=121&Itemid=96

Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86

- 1. Millainen on rakenteeltaan Jyrkkä Rockfestivaalin turvaorganisaatio?**
 - 1.1. Ketkä ovat sen vastuuhenkilöt ja mitkä ovat vastualueet?
 - 1.2. Mitkä ovat turvaorganisaation sidosryhmät?
 - 1.2.1. Millaisista vastuun jakamisista olette sopineet?

- 2. Miten turvaorganisaatio suoriutui tehtävästään viime Jyrkkä rockfestivaalissa**
 - 2.1. Millaisia havaintoja teitte turvaorganisaation toiminnasta?
 - 2.2. Millaisia haasteita muistatte turvaorganisaation kohdanneen?
 - 2.2.1. Millaisia haasteita muistatte turvaorganisaation kohdanneen asiakkaiden turvallisuuden suhteen?
 - 2.2.2. Millaisia haasteita muistatte turvaorganisaation kohdanneen työntekijöiden turvallisuuden suhteen?
 - 2.2.3. Millaisia haasteita muistatte turvaorganisaation kohdanneen ympäristönsuojelun suhteen?
 - 2.3. Millaisia tapahtumassa esiintyneitä vaaratilanteita tai niiden uhkia havaitсите?
 - 2.3.1. Millaisia tapahtuman asiakkaisiin liittyviä vaaratilanteita tai niiden uhkia havaitсите?
 - 2.3.2. Millaisia tapahtuman työntekijöihin liittyviä vaaratilanteita tai niiden uhkia havaitсите?
 - 2.3.3. Millaisia ympäristöön liittyviä vaaratilanteita tai niiden uhkia havaitсите?

- 3. Millaisia ominaisuuksia hyvällä turvaorganisaatiolla mielestänne kuuluu olla?**
 - 3.1. Miten mielestänne hyvä turvaorganisaatio huomioi työntekijöitä?
 - 3.2. Miten mielestänne hyvä turvaorganisaatio huomioi asiakkaita?
 - 3.3. Miten mielestänne hyvä turvaorganisaatio huomioi ympäristöä?

- 4. Miten nykyisen turvaorganisaation toimintaa tulisi mielestänne kehittää?**
 - 4.1. Miten nykyisen turvaorganisaation toimintaa tulisi mielestänne kehittää vastaamaan paremmin työntekijöiden tarpeita?
 - 4.2. Miten nykyisen turvaorganisaation toimintaa tulisi mielestänne kehittää vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita?

5. **Millaisia työympäristöstä johtuvia tapaturmariskejä mielestänne Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?**
 - 5.1. Millaisia Jyrkkä rockfestivaalin työntekijöiden käytössä olevista esineistä tai aineista johtuvia riskejä tulee mieleen?
 - 5.2. Millaisia henkilöstön toiminnasta aiheutuvia riskejä tulee mieleen?
 - 5.3. Millaisia muita mahdollisia vaaratekijöitä Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?

6. **Millaisia työergonomiaan liittyviä riskejä mielestänne Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?**
 - 6.1. Millaisia työpisteeseen tai työolosuhteisiin liittyviä ergonomisia riskejä tulee mieleen?
 - 6.2. Millaisia työasentoon liittyviä ergonomisia riskejä tulee mieleen?
 - 6.3. Millaisia ruumiin kuormittamiseen liittyviä ergonomisia riskejä tulee mieleen?
 - 6.4. Millaisia työvälaineisiin tai työtapoihin liittyviä ergonomisia riskejä tulee mieleen?

7. **Millaista henkistä kuormittumista Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?**
 - 7.1. Millaisia työn sisällöstä johtuvia kuormitustekijöitä Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?
 - 7.1.1. Millaisia riskejä näistä kuormitustekijöistä voi seurata?
 - 7.2. Millaisia työn organisoinnista ja toimintatavoista johtuvia kuormitustekijöitä Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?
 - 7.2.1. Millaisia riskejä näistä kuormitustekijöistä voi seurata?
 - 7.3. Millaisia väkivaltatilanteita Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?
 - 7.3.1. Millaisia riskejä kyseisistä väkivaltatilanteista syntyy?

8. **Millaisia paloturvallisuuteen liittyviä riskejä Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?**
 - 8.1. Millaisia pelastustoiminnasta tai sen puutteista johtuvia riskejä tulee mieleen?
 - 8.2. Millaisia paloturvallisuuteen liittyviä Jyrkkä rockfestivaalin työntekijöiden omaisuutta uhkaavia riskejä tulee mieleen?

9. **Millaista rikollisesta toiminnasta aiheutuvia riskejä Jyrkkä rockfestivaalin työntekijät voivat työssään kohdata?**
 - 9.1. Millaisia rikollisesta toiminnasta aiheutuvia Jyrkkä rockfestivaalin työntekijöiden omaisuutta uhkaavia riskejä tulee mieleen?

10. **Tuleeko mieleen mitään muita työntekijöiden terveyttä tai heidän omaisuutta uhkaavia riskejä mieleen?**

Asiakkaat

1. **Yleisötilaisuudesta johtuvia riskejä Jyrkkä rockfestivaalin asiakkaat voivat tapahtumassa kohdata?**
 - 1.1. Millaisia riskejä erilaisista Jyrkkä rockfestivaalissa käytössä olevista esineistä tai aineista voi asiakkaille aiheutua?
 - 1.2. Millaisia riskejä Jyrkkä rockfestivaalin ohjelmisto voi asiakkaille aiheuttaa?
 - 1.3. Millaisia muita mahdollisia vaaratekijöitä Jyrkkä rockfestivaalin asiakkaat voivat kohdata?
 - 1.4. Millaisia paloturvallisuuteen liittyviä riskejä voivat Jyrkkä rockfestivaalin asiakkaat kohdata?
 - 1.5. Millaisia pelastustoiminnan puutteista johtuvia riskejä tulee mieleen?
 - 1.6. Millaisia omaisuutta uhkaavia riskejä tulee mieleen?
2. **Millaisia rikollisesta toiminnasta aiheutuvia riskejä Jyrkkä rockfestivaalin asiakkaat voivat kohdata?**
 - 2.1. Millaisia rikollisesta toiminnasta aiheutuvia Jyrkkä rockfestivaalin asiakkaiden omaisuutta uhkaavia riskejä tulee mieleen?
 - 2.2. Millaisia väkivaltatilanteita Jyrkkä rockfestivaalin asiakkaat voivat kohdata?
 - 2.3. Millaisia riskejä kyseisistä väkivaltatilanteista syntyy ?
3. **Tuleeko mieleen mitään muita asiakkaiden terveyttä tai heidän omaisuutta uhkaavia riskejä mieleen?**

Ympäristö

1. **Millaisia riskejä Jyrkkä rockfestivaali voi ympäristölle aiheuttaa?**
 - 1.1. Millaisia riskejä Jyrkkä rockfestivaalissa käytössä olevista esineistä tai aineista voi ympäristölle aiheutua?
 - 1.2. Millaisia muita mahdollisia riskejä Jyrkkä rockfestivaalista voi ympäristölle aiheutua?
 - 1.3. Millaisia ympäristönsuojelun puutteista johtuvia riskejä tulee mieleen?
 - 1.4. Millaisia paloturvallisuuteen liittyviä ympäristöä uhkaavia riskejä tulee mieleen?
2. **Tuleeko mieleen mitään muita ympäristöä vaarantavia riskejä mieleen?**